1

A Study of Buddha's Teachings on Ethnics and Social Harmony

Ven. Omalpe Somananda Thero, Senior Lecturer

Abstract

In today's world, various conflicts are taking place between nations, religions, and ethnic groups. It adversely affects the survival of society, and today the world has become one nation. The Buddha saw that people can live together freely as individuals, equal in principle, and therefore responsible for each other. The Buddha explains that every member of the human family, man, and woman alike, has an equal right to liberty. He recognized that each of us is just a human being like everyone else. The Buddha has given this example in his own monasteries. The monks who belonged to different castes were given the opportunity to spend time together in the same monastery, which included holding meetings all together, irrespective of ethnicity, caste, or religion, walking together in the Pindapātha, and holding Dhamma discussions together in the one Dhamma hall. The objective of this study is to identify Buddha's teaching on social and ethnic harmony throughout the Buddhist scriptures (Pāli Canon). Special attention will be paid to the doctrine preached by the Buddha which can be applied to build mutual understanding, relationships, and peace. The study method in this study using historical texts (Sutta Pitaka) content analysis and is carried out using the library survey methodology.

Keywords: *Buddha's teaching, Conflict resolution, Ethnic and social harmony and Sutta Pitaka*

1. Introduction

Buddhism has long been celebrated as a religion of peace and non-violence. In today's world, various conflicts are taking place between nations, religions, and ethnicities. It adversely affects the survival of society, and today the world has become one nation. The Buddha saw that people can live together freely as individuals, equal in principle, and therefore responsible for each other. The social aspect of Buddhism is based on the pursuit of social justice based on non-violence. Buddhism is a faith that was founded by Siddhartha Gautama ("the Buddha") more

than 2,500 years ago in India. About 470 million followers and scholars consider Buddhism as one of the major world religions. "Buddhism is sometimes presented as a religion interested in personal salvation only, without any considerations for the welfare of the society in general." This opinion was promoted, among others, by German sociologist, philosopher, and political economist Max Weber. Thus, in his book "The Religion of India" he writes in relation to Buddhist ideal of liberation: Salvation is an absolutely personal performance of the self-reliant individual. No one and particularly no social community can help him. The specific asocial character of genuine mysticism is here carried to its maximum (Weber, 1958: 213). Obviously, this is a gross misrepresentation of the facts, since there are number of texts in the Pāli Canon[1] *(Tripitaka)* which clearly negate this clam. The image of socially withdrawn character of Buddhism created by Weber was taken for granted by later sociologists, due to either the inability to read the original texts or lack of proper understanding of Buddhism in practice. The Prof. P. Gñānārāma said: The teaching of the Buddha evolved into a religion with followers of different mental capacities even during the lifetime of the Buddha. All were admonished to realize the truth themselves. However, social and political dimensions found in many parts of the Pāli canon bear evidence to the fact that early Buddhism held social service in high esteem, (Gñānārāma, 2012:4). This is a great answer to the idea that there is no encouragement of social welfare in Buddhism. Therefore, Buddhism has the opportunity to speak about social and ethnic harmony.

In order to study the correct teachings of the Buddha, one must examine the *Sutta Pitaka*. The *Sutta Pitaka* is one of the *Pitakas* of the *Tipitaka (Pāli)* or *(Sanskrit) Tripitaka (Pāli* Canon). Buddhist texts *(Tipitaka)* are part of the Buddhist tradition. The first Buddhist texts were initially passed on orally by Buddhist monastics, but were later written down and composed as manuscripts in various Indo-Aryan languages such as *Pāli,* Sanskrit ect, and compiled into various Buddhist canons. These were later translated into other languages such as Sinhala, English etc. Buddhist historical texts are one of the most important sources for the students who study Buddhism. In addition Pure Buddhism exists in those materials. From the past

---

[1] The Pāli Canon is the standard collection of scriptures [(Religious texts are texts related to a religious tradition. They differ from literary texts by being a compilation or discussion of beliefs, mythologies, ritual practices, commandments or laws, ethical conduct, spiritual aspirations, and for creating or fostering a religious community. The relative authority of religious texts develops over time and is derived from the ratification, enforcement, and its use across generations. Some religious texts are accepted or categorized as canonical, some non-canonical, and others extracanonical, semi-canonical, deutero-canonical, pre-canonical or post-canonical)] in the Theravada Buddhist tradition, as preserved in the Pāli language.

to the present, those texts have been preserved in a way that does not harm the core values of the texts. "The claim of this *Theravāda* school of Buddhism is to have preserved the original teaching of the Buddha, and these are good grounds for at least considering that the doctrine as found in the *Pali* scriptures comes as close as we can get to what the Buddha actually taught. In any case the *pāli Tipitaka* is the only canon of an early school that is preserved completely (Walshe, 1995:19). The canon is traditionally known as the *Tipiṭaka* ("three baskets"). The three *Pitakas* are as follows, *Sutta Pitaka, Vinaya Pitaka and Abhidhama Pitaka*. Out of these, the *Sutta Pitaka* has been selected for this study.

Definition of ethnic harmony social harmony is a complicated concept to analyses: a literature search across various academic disciplines indicated that it is rarely explicitly defined. It tends to have broad implications; one well-cited article uses the term in conjunction with community cohesion, inter-group empathy and mutual respect and peaceful coexistence. No academic papers were found which defined or discussed social harmony in Sri Lanka directly. The term social harmony cannot be defined in single away. Definitions vary from one another. It is necessary to look at the etymological meaning of the term "social harmony" for explicating the term. The word is combined with two words social and harmony. The word "social" comes from the French root word 'social' or the Latin word 'socialism/socius.' It means "friend" the word relating to society which is concerned with the mutual relations of Human beings. The second word is 'harmony'. It comes originally from the Greek root, *"harmonia",* in French *"harmonie"*- which means "Joining concord". Thus 'harmony'- means a combination of simultaneously sounded musical notes to produce chords and chord progressions. Social harmony can be simply defined as "a society friendly or cordial or human being living together with other societies on the friendly or cordial manner" (Oxford Dictionary, p.937). Further, social harmony is defined as "Social harmony is about maintaining the level of equilibrium in economic terms in civil society. Social harmony is multi-tiered: it encompasses harmony between all ethnic groups and cultures (between the dominant culture and subculture and cultures of different social classes): harmony in the sense of respect for a country or a culture; harmony between different religion; and harmony between man and nature (Craig, 2013:3). According to Horowitz "ethnic conflict is at the center of politics. Ethnic divisions pose challenges to the cohesion of states and sometimes to peaceful relations among states. Ethnic conflict strains the bonds that sustain civility and is often at the root of violence that results in looting, death, homelessness, and the flight of large numbers of people" (Horowitz, 1985:12). The term ethnic harmony can be defined as a condition where different ethnic communities could co-exist peacefully. When it comes to a country ethnic harmony is related to development without which

the overall development of a country might not be achieved, (Somananda, 2015:4). Thus, this shows that social harmony is the peace among ethnic, caste, and religions and that it has an impact on the development of a country. The Buddha explains that every member of the human family, man, and woman alike, has an equal right to liberty. He recognized that each of us is just a human being like everyone else. The Buddha has given this example in his own monasteries. The monks who belong to different castes were given the opportunity to spend time together in the same monastery, and it includes holding meetings all together irrespective of ethnicity, caste, or religion, walking together in the *Pindapatha*[2], and holding Dhamma discussions together in the one Dhamma hall. This shows that the Buddha practically contributed to the building of harmony among ethnic, rich and poor, and castes.

2. Research Problem

The wave of globalization has been connecting all the countries of the world into a single community to an unprecedented extent, which implies that the human society in its true sense is taking shape. In the face of globalization, there have been various conflicts, violence, and animosities among different ethnic groups and religions based on the economy. The social economic, political, and cultural factors have been identified as the main factors influencing this situation. Powerful countries in various ways try to keep poor countries under their control. These can be concerned as major barriers to bring out peace in the world. As a result, precious human lives, as well as socio-cultural value systems, are being destroyed and suspicion and animosity are spreading among nations. Meantime the significance of peace and harmony is being recognized by more and more far-sighted people for the following reasons: Peace and harmony can bring peaceful and stable order to society, and they are necessary conditions for the survival and development of mankind. A world deprived of peace and harmony certainly will fall apart and return to the jungle era in which the strong prey on the weak. Peace and harmony are enjoyed and possessed jointly by mankind, which is a base for the full realization of the creativity potential of individuals, the sustainable development of the economy and culture of nations, and a true security for the long lasting prosperity of the human society. In such a situation, Buddhist teaching on conflict and conflict resolution can be utilized in a more effective way in order to reduce the aforementioned states. The

[2] In Pāli- pindapātikāṅga, the practice of going for alms is one of the thirteen ascetic purification- exercises.

research problem of this paper is based on how Buddhist teaching can be utilized to build social and ethnic harmony for the above purpose.

3. Methodology

This paper is based on a study of literature analyzing both primary and secondary sources (data). The primary data is the Buddhist teaching (sutta) scripts and original texts, mainly Sutta Pitaka (a part of the Pāli Canon, Tripitaka), while the secondary sources are academic articles written in this field, used at the detailed and logical explanation of sources referred to, and their relevance for the study, and issues remaining for further clarification. Through careful analysis of facts and information provided in these texts, the research focused on identifying how the Buddhist teachings could be utilized for conflict resolution and social and ethnic harmony.

4. Discussion

4.1 Reasons for arising conflict

Before attempting to resolve any conflict it is always important to determine exactly what the cause is. Understanding what triggers can be utilized for conflict resolution make easier to reach conflicts and avoid conflicts at the very beginning. The Buddha rejected war and valued peace, and introduced love (compassion) and kindness instead of violence. War and peace have been the fundamental concern of modern man; for war aggression, conflict, and confrontation prevailing all over the world because of politics, culture, religion, and race. They are detrimental to both the material and spiritual welfare of humanity. It has been pointed out that due to the arms race; the very survival of man is at stake. Buddhism aims at creating a peaceful society in the sense of the attainment of inner peace and finding the way to peace. It has also the strongest tradition of non-violence and peace in world history. And also Buddhism aims at creating a world where Compassion and Loving-Kindness are the driving forces. Buddhism conquers hatred by kindness and evil by goodness where enmity, jealousy, ill-will, and greed are absent. For Buddhism, the most effective and forceful reason for conflicts is unwholesome psychological traits like greediness, acquisition, unlimited power-hunger, hatefulness, and ignorance. The Buddha describes peace and the consequences of war. There is no victory or defeat in war. The group that wins the war is happy and the other group who loses is unhappy. Those who are unhappy often live with hatred and anger with the other group. There is no victory in that. In the *Pathamasangāma Sutta*, Buddha has shown results of war,

(1) Victory breeds enmity
(2) The defeated one sleeps badly
(3) The peaceful one sleeps at ease, having abandoned victory and defeat.[3]

This also shows that war causes mental anguish and no one can be happy about it. The one who wins (the victor) hates the one who loses (the defeated) and the one who loses hates the one who wins. Accordingly, neither can be mentally happy. The conflicts and wars that occur in society are observed in Buddhism as an unavoidable part of samsāric misery. The Buddha speaks of unrest in the form of quarrels *(kalahā),* disputes *(viggahā),* and contentions *(vivāda)* which occur at different levels of social interaction. The *Madhupiṇḍika Sutta* begins with the sensory process and identifies *papañca* (mental proliferation) as the most noteworthy psychological cause for social conflicts. As the discourse highlights that the Buddha and his disciples have higher moral practices. They never harm to others and never plunder or steal others. Once the Buddha was in *Kapilavatthu,* the home town of the Buddha and then he went for alms-rounds *(Piṇḍapāta)* and sat under a tree and started to rest. At that time a *Sākyan* named *Daṇḍapāṇi* also came to that park in the morning for exercise. He went where the Buddha sat and worshiped and asked one question from the Buddha. What is the contemplative's doctrine? What does he proclaim?[4]

The nature of doctrine, friend, where one does not keep quarreling with anyone in the world with its Devas, Maras, and Brahmas such a doctrine is taught[5]. Then the Buddha explains the two concepts which need to practice to live the aforesaid of life. These concepts are extremely vital to protect peace in society. The Conflicts and wars arise in human mind due to lack of the following characteristics as Buddhism maintains. The two concepts are:

i. Departing from the sensual pleasures *(kāmehivisaṃyuttaṃ)*
ii. Eliminating craving *(vītataṇhaṃ)*

According to the causes of the present and previous wars of the world we can see craving and sensual desire of the people are that the basic causes for war and

[3] SN-1. *Pathamasangāma Sutta*. p.154

[4] *(Kiṃ vādī samaṇo, kimakkhāyī'ti?)*

[5] (na kinaci loke viggaiha tiṭṭhati)

conflicts. The Buddha explains the person who endowed with controlled senses and eliminated craving, he does not tend to quarrel or harm to others or abuse others, or steal or despoil other's wealth. Once the Buddha points out that there is no end to human wants and desire[6]and people are slaves of the craving. It is difficult to give up.[7] As the *Madhupiṇḍika Sutta* runs, the following seven kinds of psychological tendencies cause to conflicts.

i. *Kāmarāga* - the latent tendency to sensual pleasure
ii. *Paṭigha* - the latent tendency to aversion
iii. *Diṭṭhi* - the latent tendency to speculative opinion
iv. *Vicikiccā* - the latent tendency to speculative doubt
v. *Māna* - the latent tendency to conceit and pride
vi. *Bhavarāga* - the latent tendency to craving to continue existence
vii. *Avijjā* - the latent tendency to ignorance

These seven kinds of tendencies lead to taking up rods and bladed weapons, to arguments, quarrels, disputes, and accusations, divisive tale-bearing and false speech. When people eliminate these tendencies through cultivating their minds properly, gradually they can stop taking up rods and bladed weapons, stop arguments, quarrels, disputes, and accusations, divisive tale-bearing and false speech. *The Sutta* further clarifies that the people normally experience the world in two ways, either by attraction and repulsion. They try to have ownership of attractive things and create quarrels and conflicts to take those things. On the other hand they try to put away their dislikes. They are repulsed by dislikes. These also generate the conflicts. Buddhism mainly focuses on the causes of conflict. It does not suggest temporary solutions for conflicts.

The *Mahādukkhakkhandha Sutta* draws attention how conflicts take place due to sensuality *(kamabhōgi).* The Buddha speaks of conflicts in the form of quarrels *(kalaha),* disputes *(viggaha),* and contentions *(vivāda)* at different levels of social interaction. They occur between nations or states as large-scale wars when one head of state dispute with another *(rājānopi rājūhi vivādenti).* They also occur between religious, ethnic groups within the same nation. They occur between members of the same family too. The root cause for conflict is sensuality. The

[6] *kāmesu loke na hi atthi titti - The Majjhimanikāya -2, The Raṭṭhapāla Sutta. p.420*

[7] Ibid.

Mahādukkhakkhandha Sutta draws attention how conflicts take place due to sensuality.

> *"Again, Bhikhu-s, kings dispute with kings, warriors with warriors, Brahmins with Brahmins, householders with householders, mother disputes with the son, the son with the mother, the father with the son, the son with the father, brother with brother, brother with sister, sister with brother, friend with friend. They dispute, quarrel, and approach each other with hands, clods, sticks, weapons, and even face death or come to deadly unpleasantness. This is the danger of sensuality here, and now, the mass of unpleasantness owing to sensuality*"[8]

The Buddha also focused on issues that could lead to arguments and quarrels. There are ten reasons that cause increasing arguments, quarrels, contention, and disputes as listed in the following tables. 1. In the *Viwāda Sutta*[9]

Table 1: Ten reasons for increasing arguments, quarrels, & disputes

Bhikkhus explain non-Dhamma as non-Dhamma	Others say "Dhamma as Dhamma"
They explain non discipline as non -discipline	Others say "discipline as discipline"
They explain what has not been stated and uttered by the *Tathāgata* as not having been stated and uttered by him	Others say "what has been stated and uttered by the *Tathāgata* as having been stated and uttered by him."
They explain what has not been practiced by the *Tathāgata* as not having been practiced by him	Others say "what has been practiced by the *Tathāgata* as having been practiced by him."
They explain what has not been prescribed by the *Tathāgata* as not having been prescribed by him	Others say "what has been prescribed by the *Tathāgata* as having been prescribed by him."

Source: *(NDB. Viwāda Sutta P.1391-1392)*

The distortion of the Buddha's doctrine, the distortion of discipline, and the redefinition of the doctrine were the causes of disputes. Some *Bhikkhus* said, this is non-Dhamma as non- Dhamma, but some other groups said that Dhamma as

[8] MN-1. Mahādukkhakkhandha Sutta*, P.200*

[9] AN-6. Viwāda Sutta P. 138

Dhamma. The *Vepacitti Sutta*[10] describes that acting tolerantly on such a conflict situation is a quality of an individual personality. If individuals do not act wisely on such situations conflicts will be going on. The *Paṭhamasaṅgāma Sutta*[11] says that victory generates the maturing of hatred; the defeated lies in sorrow. One who is at peace lies at ease having abandoned both victory and defeat. The Buddha points out the nature of defeating and winning of wars in the *Dutiyasaṅgāma Sutta*. He says that a person may plunder as he pleases, but when others too plunder the plunderer will be plundered. The fool thinks it is his turn until his evil has not matured, but when his evil has matured he comes to distress. The killer encounters a killer in turn. The victor in turn encounters a vanquisher. The abuser encounters an abusing; one who acts with anger encounters one who retorts with anger. Thus with changing tides the plunderer becomes the victim of plunder.[12]

4.2 Buddhist strategies for conflict resolution

Buddhism aims at creating a peaceful society in the sense of the attainment of inner peace and finding the way to peace. Hence, it teaches that human beings are endowed with the ability to resist hatred and violence and to work with others to advance the horizons of peace. Further, the Buddha emphasized the need for a peaceful social environment. It has been pointed out that a conflict-free society contributes to the survival of the human being. In addition, it is a feature of the Buddha's teaching that thoughts in the mind of a person which contributes to conflicts and the person can be changed by changing those thoughts. Respect is one main strategy to resolve conflict. In the Bhandana Sutta Buddha has shown ten principles of cordiality that create affection and respect. It is listed in Table 2 below,

Table 2 Ten principles for an affection and respect

Ten principles of cordiality that creates affection and respect
(1) Virtuous behaviors
(2) (He) has learned much
(3) (He) has good friends
(4) (He) is easy to correct

[10] SN- I. Vepacittisutta, pp. 222, 223

[11] SN-1. Paṭhamasaṅgāma Sutta, pp. 154,156

[12] SN- I. Dutiyasaṅgāma Sutta P. 157

(5) (He) is skillful (6) (He) loves the Dhamma (7) (He) has aroused energy for abandoning unwholesome qualities (8) (He) is content with any kind of robe, alms food, lodging, and medicines (9) (He) is mindful, possessing supreme mind-fullness (10) (He) is wise

Source: (AN-6.p.160-162, NDB.p.1399-1401)

It is clear that a person's qualities (Virtuous behaviors) influence the development of respect and affection. Not only one's behavior but also good friendships, love to the Dhamma, and perfection of skills, learned much are important factors. The main problem with conflict resolution is that it does not respect the views of the other party. The *Sāriputtasīhanāda Sutta*[13] has explained that how the Buddha resolved the conflict? According to this Sutta, there is a story of Venerable *Sāripuththa* at the end of the *wassāna* program, he went to the Buddha and took permission from the Buddha before leaving the temple. Then, while going to live in another place, another monk complained to the Buddha. What it means is, "When Venerable *Sāripuththa* left, he fell on my body and left without apologizing." The Buddha recalled Venerable *Sāripuththa* The two held together and discussed the issues. Venerable *Sāripuththa* speaks in detail. In the end, the other monk confessed to the Buddha that he had lied. The Buddha warned. The Buddha asked Venerable *Sāripuththa* to forgive him. Venerable *Sāripuththa* apologizes. The misunderstanding is a major factor influencing many conflicts in society. Disagreements eventually lead to a confrontation. This situation is going from the so-called family institution to the social organizations. Reluctance to respect the opinions of another person, personality traits, social status, economic and political power is all factors that contribute to this. Also, the story of this principle shows us some important points in problem solving. At the same time, it is clear that the right leadership is important in resolving conflicts as well.

The Buddha pointed out that the way to build harmony between ethnic is to tolerate the opinions of others, respect the nationality and religion of others. The Buddha also pointed out that patience is the main way to solve conflicts. It has been well proved in the Punnovāda Sutta in the dialogue between the Venerable Punna Bhikku and the Buddha. How to Practice patience? Details are described in the table 3.

[13] AN-5. *Sāriputtasīhanāda Sutta* p.402

Table 3: Dialogue with Punna Bhikkhu:
Patience is the main way to solve conflicts.

Questions asked by Buddha	**Punna Bhikkhu's Answers**
The people of *Sunāparanta* are fierce and rough. If they abuse and threaten you, what will you think then?	If the people threaten me, then I shall think: "These people are kind, truly kind as they did not give me a blow with the fist"
"But, Punna, if the people of *Sunāparanta* do give you a blow with the fist, what will you think then?"	If the people do give me a blow with the fist, then I shall think: "These people are kind as they did not give me a blow with a clod"
"But, Punna, if the people of *Sunāparanta* do give you a blow with a clod, what will you think then?"	If the people do give me a blow with a clod, then I shall think: "These people are kind as they did not give me a blow with a stick"
"But, Punna, if the people of *Sunāparanta* do give you a blow with a stick, what will you think then?"	If the people do give me a blow with a stick, then I shall think: "These people are kind as they did not give me a blow with a knife"
"But, Punna, if the people of *Sunāparanta* do give you a blow with a knife, what will you think then?"	If the people do give me a blow with a knife, then I shall think: These people are kind, truly kind as they have not taken my life with a sharp knife"
"But, Punna, if the people of *Sunāparanta* do take your life with a sharp knife, what will you think then?"	If the people do take my life with a sharp knife, then I shall think thus: There have been disciples of the Blessed One who, being humiliated and disgusted by the body and by life, sought to have their lives deprived by the knife. But I have had my life deprived by the knife without seeking for it

Source*: (MLDB., Punnovāda Sutta p. 1118)*

The Buddha expressed his admiration for the patience of the Venerable Punna Bhikkhu. The Buddha said; *"Good, good, Punna! Possessing such self-control and peacefulness, you will be able to dwell in the Sunāparanta country. Now, Punna, it*

is time to do as you think fit." [14] The misunderstanding is a major factor influencing many conflicts in society. Disagreements eventually lead to a confrontation. This situation is going from the so-called family institution to the social organizations. Reluctance to respect the opinions of another person, personality traits, social status, economic and political power is all factors that contribute to this.

In the *Kakacūpama Sutta*, the Buddha describes how we should behave when others blame us. If someone blames us and if we blame him again, there is a conflict. Therefore, the Buddha has explained the steps required to avoid a conflict. The Buddha states that if there is conflicts while you are at home, you should remember (meditate) as follows. "My mind will be unaffected, I shall utter no evil words, I shall abide compassionate for his welfare, with a mind of loving-kindness, without inner hate," and also, if anyone blows with his hand, with a clod, with a stick, or with a knife in your presence. We have to remember as "my mind will be unaffected, shall abide compassionate for his welfare, with a mind of loving-kindness, without inner hate. Buddha said;

> *"If anyone should give you a blow with his hand, with a clod, with a stick, or with a knife, you should abandon any desires and any thoughts based on the household life. And herein you should train thus: My mind will be unaffected, and I shall utter no evil words; I shall abide compassionate for his welfare, with a mind of loving-kindness, without inner hate. That is how you should train, Phagguna"* [15]

According to *Kosambiya Sutta*, there was a conflict of opinion among the *kosambi Bhikkhus* over a minor issue. As a result, the monks were divided into two groups and blamed each other. Here, the Buddha preached the following six points for the development of love and virtue among the monks, explaining the consequences of violence to both groups. They are (1) Good acts of the Body, (2) Avoided mistakes in the Word, (3) Avoided mistakes in the mind, (4) Sharing what he gets in his bowl, (5) Good Discipline, (6) By becoming similar to the virtuous.[16] In the *Ambalatthikārāhulowāda Sutta*, the Buddha states that one should research the effects of an action before committing it. The Buddha said "Investigate the situation

[14] MN-3., Punnovāda Sutta p. 548

[15] MN-1., *Kakacūpama Sutta* P. 312

[16] MN-1., *Kosambiya Sutta* Pp. 752-455

before you action" (1) Action with the body should be done after repeated reflection, (2) Action by speech should be done after repeated reflection, and (3) Action by mind should be done after repeated reflection.[17] *Rahula Bhikkhu* was instructed by the Buddha to inquire into the outcome of an action before committing it.

5. Conclusion

In the above analysis, it is clear that the Buddha focused on social and ethnic harmony and has provided encouraging teachings on harmony. Buddhism always speaks of peaceful and harmonious ways which are essential for the whole world including both human society and his environment. According to the details given of the Buddhist perspective of social harmony, we can summarize the following resolutions: Disgusting of violence, Affirmation of friendship, in accords with negotiations, respecting diversity, true understanding of humanity, bad results of using weapons, evaluation of morality, and proper reflection. Buddhism aims at creating a society that is free from violence in any form; where calm and peace prevail apart from conquest and defeat; where there is no persecution of innocent; where hatred is conquered by kindness, and evil by goodness; where enmity, jealousy, ill will and greed do not infect peoples' minds; where compassion, peace and harmony thrive.

Abbreviations

AN - Aṅguttaranikāya
DN - Dīghanikāya
MN - Majjhimanikāya
SN - Saṃyuttanikāya
Sn – Suttanipāta
NDB – The Numerical Discourse of the Buddha
MIDB – The Middle Length Discourse of the Buddha

[17] MN-2., *Ambalatthikārāhulowāda Sutta,* p.132

Reference

All *tripitaka* sources are quoted from Buddha *Jayanti Tripitaka* series published in 2006 by Cultural Centre, Nedimala, Sri Lanka.

Bodhi, Bhikkhu. (ed) (2016). *The Buddha's Teaching on Social and Communal Harmony, An Anthology of Discourses from the Pāli Canon*. Wisdom Publications. USA

Craig, V. (2013). Community Mediation and Social Harmony in Sri Lanka. In *Theories in Practice Series,* The Asian foundation.

Darmakirthi, N. (2008). *Suttra Darma Nāmāvaliya*. Buddhist Cultural Center, Dehiwala.

Gñānārāma, P. (2012). *An Approach to Buddhist Social Philosophy*. Ti-Sarana Buddhist Association, Singapore.

Nyanatiloka, (Thera). (2016). *Buddhist Dictionary- A Manual of Buddhist Terms and Doctrines*. Buddhist Publication Society, Kandy.

Somananda, O. (2011). Role of Social Work in Building ethnic harmony through religions practice. *International conference proceeding on harmony through religions practice*. Buddhist and Pali University of Sri Lanka. Retrieved 28 April. 2021. From https://docplayer.net/41254534-Role-of-social-work-in-building-ethnic-harmony-through-religions-practice-ven-omalpe-somananda-introduction-istorical-background-of-ethnic-harmony.html

Walshe, M. (1996). *The Long Discourses of the Buddha- A Translation of the Dīgha Nikāya.* Wisdom Publication, USA.

Weber, Max (1958): *The Religion of India*: The Sociology of Hinduism and Buddhism (transl. H. Gerth), The Free Press.

2

සංවර්ධන ව්‍යාපෘති හේතුවෙන් අවතැන්වුවන් ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම අවතැන්වූවන්ගේ ජීවිත නගාසිටුවීමට කරන ලද දායකත්වයඃ (යාන් ඔය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය ඇසුරින්)

සංජීවනි මහේෂිකා මල්වත්ත, ශාස්ත්‍රපති උපාධි අපේක්ෂිකා
මහාචාර්ය වසන්තා සුබසිංහ

සාරාංශය

මෙම අධ්‍යයනයේ පර්යේෂණ ගැටලුව වූයේ සංවර්ධන ව්‍යාපෘති හේතුවෙන් අවතැන්වුවන් ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීමෙන් ප්‍රතිස්ථාපිතයින්ගේ ජීවිත ගොඩනැගුණේ ද? යන්න සෙවීමය. පර්යේෂණ පරමාර්ථය වූයේ අවතැන්වුවන් ප්‍රතිස්ථාපනය කිරිමේදී විධිමත් ක්‍රියාවලියක් අනුගමනය කිරීමේ අවශ්‍යතාව හඳුනාගැනිමයි. පර්යේෂණ අරමුණු වූයේ ප්‍රතිස්ථාපිතයින් ප්‍රතිස්ථාපනයෙන් පසු මුහුණපාන සමාජීය තත්ත්වය හඳුනාගැනිම සහ ප්‍රතිස්ථාපනයේ දී අවධානය යොමු කළයුතු විශේෂ කරුණු හඳුනාගැනිමය. මෙම ප්‍රමාණාත්මක හරස්කඩ පර්යේෂණය ප්‍රත්‍යක්ෂමූලික ක්‍රමවේදය මුල්කර ගනිමින් සිදුකරන ලදී. පර්යේෂණ විධික්‍රමය සමීක්ෂණ ක්‍රමය වූ අතර දත්ත රැස්කිරිම ව්‍යුහගත ප්‍රශ්නාවලි සහ අර්ධ ව්‍යුහගත සම්මුඛසාකච්ඡා මගින් සිදු කරන ලදී. යාන් ඔය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියේ අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ හොරොව්පතාන ප්‍රාදේශිය ලේකම් කොට්ඨාශයට අයත් ඌරුව ගම්මානය සහ වාහල්කඩ ඩී 6 ගම්මානයෙන් පවුල් 51 ක් ලබාගන්නා ලදී.

යාන් ඔය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය පිළිබඳ සිදුකළ මෙම අධ්‍යයනයේදී ආර්ථික, සමාජ. පාරිසරික ගැටලු මෙන්ම ප්‍රතිස්ථාපන ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ අවතැන්වූ ප්‍රජාවගේ ආකල්ප, ඉඩම් සහ වන්දිවල ස්වභාවය, අධ්‍යාපනික ගැටලු, යටිතල පහසුකම් පිළිබඳ ගැටලු පිළිබඳ අවධානය යොමු විය. යාන් ඔය ව්‍යාපෘතිය හරහා මොවුන්ගේ මුල් පදිංචි කුඹුරු ඉඩම් ජලාශයට යට වු අතර දැනට ඔවුන්ගේ සමාජ-ආර්ථිකය තත්ත්වය අඩපණ වී ඇත. ඔවුන්ට හේන් ගොවිතැන සඳහා මුල් පදිංචියේදි ඉඩම් තිබූ අතර මෙම ව්‍යාපෘතිය හරහා හේන් සඳහා වු ඉඩමක් නොලැබුණු අතර ඔවුන්ගේ ද්විතික ආදායම් මාර්ග අහිමි වී ඇත. එමෙන්ම ප්‍රජා මූල සංවිධානය බිඳ වැටීම හේතුවෙන් ජනතාවගේ සමාජ ඒකාබද්ධතාවට තිබූ ඉඩකඩ ඇහිරී ඇත. ඉඩම් ලබාදීමේ තිබූ සමානාත්මතාව සහ කුඹුරු ඉඩම් ලබා දීමේදි තිබූ සමානාත්මතාව හේතුකොටගෙන මුල් පදිංචියේදී තනි අයිතිය සහිත ඉඩම් වැඩි ප්‍රමාණයක් තිබූ පිරිස් අසාධාරණයට ලක්වීම සහ ප්‍රධාන පවුල් සහ අනුපවුල් යටතේ ඉඩම් ලබාදිම හේතුවෙන් විස්තෘත පවුල් යටතේ සිටි බොහෝ දෙනාට සාධාරණයක් ඉටුවිමත් මෙහිදි හඳුනාගත හැකිය.

මුඛ්‍යපදඃ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය, අවතැන්වූවන්, නැවත පදිංචිය, ජීවිතයේ ගුණාත්මක බව

1. හැඳින්වීම

සැලසුම්කරණයේදී වැදගත්ම සාධකය වන්නේ සම්පත්ය. එනම් යෙදවුම් හෝ අමුද්‍රව්‍යය. රටක් සම්පත්වලින් බහුල නම් සැලසුම්කරණය හරහා සංවර්ධනය කරා ගමන් කිරීම වඩාත් පහසු සහ වේගවත් වේ. සංවර්ධන සැලසුම්කරණයේදී ප්‍රධාන සම්පත් වර්ග තුනක් හඳුනාගත හැකිය. එනම් මානව සම්පත, ස්වභාවික සම්පත සහ මූලධන සම්පතයි. රටක් සංවර්ධන සැළසුමක් නිර්මාණය කිරීමේ අවසාන ඵලය වන්නේ එම සංවර්ධන උපායමාර්ගය එම රටේ ප්‍රජාවගේ ජීවන තත්ත්වය උසස් කරලීම සඳහා බලපෑම් කිරීමය. එම 'සංවර්ධනය' තුළ ප්‍රධාන ලක්‍ෂණ කීපයක් අන්තර්ගත විය යුතු බව සංවර්ධන අධ්‍යයන මහාචාර්ය හිරණ්‍ය ඩී. ඩයස් සහ බී.ඩබ්.ඊ. වික්‍රමනායක විසින් රචිත 'ගැමි සංවර්ධන සැළසුම්කරණය' කෘතිය පෙන්වා දේ.

01. එය සියල්ලටම නොහැකි නම් අඩු තරමින් ඉතාම වැඩි පිරිසකටවත් දියුණුවක් ගෙන එන වෙනසක් විය යුතුය.
02. එයින් අවාසියක් සිදුවෙනවා නම් එසේ විය යුත්තේ එයින් වාසි ලබන පිරිසකට වඩා ඉතාම අඩු පිරිසකටය.
03. එය අඩු තරමින් ජනයාගේ අවම නැතහොත් අත්‍යවශ්‍ය අවශ්‍යතා සපුරාලන්නක් විය යුතුය.
05. එය ස්වශක්තිය දිරිගන්වන්නක් විය යුතුය.
06. එය කල්පවත්නා දියුණුවක් ඇති කරලන්නක් විය යුතුය.
07. එය ස්වභාවික පරිසරය විනාශ කරලන්නක් නොවිය යුතුය (ඩයස් සහ වික්‍රමනායක, 1983, පි. 4).

සංවර්ධන සැළසුමක් නිරන්තරයෙන්ම නම්‍යශීලීවිය යුතුය. ඉලක්කගත සමාජ කණ්ඩායමේ අවශ්‍යතා මත සැළසුම් වෙනස්කිරීමේ හැකියාව තිබිය යුතුය. වෙනස් කළ නොහැකි එසේත් නැතිනම් ගතික බවින් යුක්ත නොවන සැලසුම් සංවර්ධනය වෙනුවට විසංවිධානය ගොඩනගයි. හවුල්කරුවන් යනු සංවර්ධන සැලසුම් හා සම්බන්ධ වන පුද්ගල කණ්ඩායම්, ආයතන සහ ප්‍රතිපත්තීන්ය. මේවායේ පවත්නා අන්තර් සබඳතා සහ අවබෝධතා පොදු ප්‍රජාවගේ දැක්ම වෙත ළඟා වීමට යන ගමනේදී වැදගත් වේ. මුල් කාලීනව ආර්ථික වර්ධනය පමණක් සංවර්ධනය ලෙස හඳුනාගත් අතර 21 වන සියවස ආරම්භයත් සමඟ සංවර්ධනය යන්න ආර්ථිකය පමණක් නොව එය සමාජ, සංස්කෘතික, ආගමික, දේශපාලන ආදි විවිධ දෘෂ්ටීන් මත පදනම් වී ගමන් ගන්නා වු සංකල්පයක් බව හඳුනා ගැනුණි. ඒ සමග සංවර්ධනය රටේ ජනතාවගේ ජීවන තත්ත්වය නගාසිටුවීම අරමුණු කරගත් සංකල්පයක් බවට පත්විය.

සංවර්ධන ආර්ථික විද්‍යාඥ ඩඩ්ලි සියර්ස් (1920-1983) ඉදිරිපත් කළ විශ්ලේෂණය මෙහිදී වැදගත්ය. ආර්ථික විද්‍යාඥයෝ සංවර්ධනය, ආර්ථික වර්ධනය සමග එක් කරමින් ඒකපුද්ගල ආදායම පිළිබඳ විග්‍රහ කළහ. නමුත් සියර්ස් 'සංවර්ධනය' අර්ථ ගැන්වූයේ ඊට වඩා පුළුල් අර්ථයකිනි. ඔහු දක්වන පරිදි සංවර්ධනය දියුණුව සමගම සාකච්ඡා වන අගනාකම් විනිශ්චය වන ප්‍රතිමානික සංකල්පයකි. දුගීකම මූලික අවශ්‍යතා ඉටු කරගැනීමට නොහැකිවීමට පමණක් සීමා නොවන අතර රැකියාවක් නොමැති වීමෙන් පුද්ගලයාට ඇතිවන යැපීම් මානසිකත්වයත් පුද්ගලයාගේ ආත්ම අභිමානය හීනවීමත් දරිද්‍රතාවයම වේ. එනිසා සියර්ස් රටක සංවර්ධනය මෙසේ අර්ථ ගැන්වීය. "රටක දිළිඳුකමට සිදුවෙමින් පැවත ඇත්තේ කුමක්ද? සේවා වියුක්තියට සිදුවෙමින් පැවත ඇත්තේ කුමක්ද?

අසමානතාවට සිදුවෙමින් පැවත ඇත්තේ කුමක්ද? මේ කරුණු තුනම ඉහළ මට්ටමක සිට පහළ බැස ඇත්නම් එය නිසැකවම අදාළ රටට සංවර්ධන කාල පරිච්ඡේදයක් වී ඇත" (Seers, 1969) යනුවෙන් සඳහන් කරයි.

සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිවලදී පූර්ව හඳුනාගැනීම් කටයුතු කිරීමේදී ව්‍යාපෘතිය සිදුකරන වපසරිය තුළ ඇති සංවර්ධන න්‍යාය සහ සංකල්ප මෙන්ම ස්වභාවික සම්පත් පිළිබඳ දත්ත හඳුනාගැනීමත් මානව සහ සමාජ-ආර්ථික දත්ත හඳුනාගැනීමත් සිදුවේ (Vitharana, 2014). පස, ජලය, වර්ෂාපතනය, භූගත ජලය ආදි ස්වභාවික දත්ත සහ ජනගහනය, දේපල ඉඩකඩම්, ස්ත්‍රීපුරුෂභාවය, මහාමාර්ග ආදායම්, ජීවන තත්ත්වයන්, රාජ්‍ය පෞද්ගලික පරිපාලන ආයතන ආදි දත්ත හඳුනාගැනීමක් කළ යුතුවේ. ව්‍යාපෘතියට අදාළ අරමුණු ජාතික අරමුණු සමඟ ගැලපේද ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කළ හැකිද යන්න සහ ව්‍යාපෘතියෙන් අපේක්ෂිත ප්‍රතිලාභ ජනතාවට ලැබේද යන්න සොයා බලනු ලැබේ. සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය ප්‍රතිලාභ ලැබීම අවස්ථා දෙකක් මත සිදුවේ. එනම් ව්‍යාපෘතියෙන් අවතැන්වන ප්‍රජාවට ලැබෙන ප්‍රතිලාභ සහ ව්‍යාපෘතිය සිදුකිරීමෙන් පසු එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ලැබෙන ප්‍රතිලාභ ලබන්නන් වශයෙනි. ව්‍යාපෘතිය නිසා ඉන් අවතැන්වූවන්ට ලැබෙන ප්‍රතිලාභ ධනාත්මක නම් කිසිඳු වරදක් හෝ බලපෑමක් ඇති නොවේ. නමුත් එහි ප්‍රතිලාභ ඍණාත්මක නම් එහි ප්‍රතිපල අවදානම් සහගත වනු ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ සංවර්ධන ව්‍යාපෘති අතර ජල සම්පත් මුල්කරගත් ව්‍යාපෘති ඉතා වැදගත් වන අතර එහිදී ලුණුගම්වෙහෙර, ගල්ඔය ව්‍යාපාරය, උඩවලවේ ව්‍යාපෘතිය, මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියත් ඒ යටතේ පොල්ගොල්ල, බෝවතැන්න ජලාශත්, වික්ටෝරියා ජලාශත්, කොත්මලේ, රන්දෙණිගල, උමා ඔය, ලොග්ගල් ඔය ආදි ජලාශ ව්‍යාපෘති විය. එසේම මෑතකාලීන වශයෙන් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති යටතේ ක්‍රියාත්මක වන යාන් ඔය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියත් ජල සම්පත් ව්‍යාපෘති අතර ප්‍රධාන වේ. එසේම අධිවේගී මාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘති, නගර සංවර්ධන" සංචාරක කර්මාන්ත සංවර්ධනය" ග්‍රාමීය සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රම" වාලච්චේන" ඇඹිලිපිටිය කඩදාසි කම්හල්" උඩවලවේ මත්ස්‍ය කර්මාන්ත, හම්බන්තොට වරාය ආදි මේ සියල්ල සංවර්ධන ව්‍යාපෘති යටතේ ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රියාත්මක වූ මහ පරිමාණ ව්‍යාපෘති කිහිපයක් වේ. මෙහිදී හඳුනා හැකි මූලිකම පාර්ශවය වන්නේ අවතැන්වූවන්ය. බොහෝ දුරට සංවර්ධන ව්‍යාපෘති හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රතිස්ථාපන සිදුවන්නේ ස්වේච්ඡාමය නොවන ක්‍රියාවලියක් ලෙසය. ස්වේච්ඡාවෙන් නැවත පදිංචි කිරීම යනු එකිනෙකට වෙනස් නමුත් ඊට සම්බන්ධ ක්‍රියාවලින් දෙකකි. ස්වේච්ඡානුගත නැවත පදිංචිය ජනතාවගේ ස්වකැමැත්ත මත සිදුවේ. ස්වෙච්ඡානුගත නොවන නැවත පදිංචිය තුළ රජයේ හෝ වෙනත් ආයතනයක හෝ සංවර්ධන ක්‍රියාවලියක ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ජනතාවගේ කැමැත්ත නොසලකා සිදු කරයි.

2. පර්යේෂණ ගැටලුව විග්‍රහ කිරීම.

සංවර්ධන ව්‍යාපෘති හේතුවෙන් අවතැන්වූවන් ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීමෙන් ප්‍රතිස්ථාපිතයින්ගේ ජීවිත ගොඩනැගුණේද? මෙය හොරොව්පතාන ප්‍රාදේශිය ලේකම් කොට්ඨාශයට අයත් යාන් ඔය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය ආශ්‍රිතව සිදුකරන ලදී. විශේෂයෙන් මෙවැනි තත්ත්ව තුළ සාමාන්‍ය ජන ජීවන රටාවෙන් බැහැරවූ ජනතාවගේ ජීවන රටාව, සංස්කෘතියක යහපැවැත්ම, ධර්මතා හා විශ්වාස, සමාජ සබඳතා ජාල වෙනස්වීම සිදුවිය හැක. එසේම මෙවැනි අවස්ථාවලදී කාන්තාවන්, ළමුන්, වයෝවෘද පිරිස් ආදි කාණ්ඩ ඍජු ලෙසම පීඩාවට පත්විය හැකිය. විශේෂයෙන් කුල කණ්ඩායම්, සංස්කෘතින්, විවිධ ජාතීන් මෙන්ම

විවිධ සමාජ සම්බන්ධතා ආශ්‍රිතව ගැටලු ඇතිවිය හැක. එසේම නැවත පදිංචි කිරීමකදී අවතැන් වූ පිරිස් වෙත විශේෂයෙන් ඇතිවන ආර්ථිකමය බලපෑම වැදගත්ය. ජීවනෝපාය මාර්ග වෙනස්වීම, තමන් පවත්වාගෙන ආ ජීවනෝපාය මාර්ග අහිමිවීම, පාරම්පරික රැකියා මාර්ග බිඳ වැටීම, කෘෂිකර්මාන්තය බිඳවැටීම, වගා ක්‍රම අහිමි වීම ආදි වෙනස්කම් රැසක් ඇති විය හැකිය. එසේම සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාව සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සිදුකිරීමේදි ප්‍රතිස්ථාපනය සඳහා හසුවන ජන කණ්ඩායම් කවුරුන්ද සහ එම ජන කණ්ඩායම්වල ප්‍රතිස්ථාපනය පිළිබඳ දක්වන අදහස් ආකල්ප කෙබඳුද යන්න හඳුනාගැනීම වැදගත් වනු ඇත.

3. පර්යේෂණයේ පරමාර්ථය හා අරමුණු

පරමාර්ථය

අවතැන්වූවන් ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීමේදී විධිමත් ක්‍රියාවලියක් අනුගමනය කිරීමේ අවශ්‍යතාව හඳුනාගැනීම.

අරමුණු

1. ප්‍රතිස්ථාපිතයින් ප්‍රතිස්ථාපනයෙන් පසු මුහුණපාන සමාජීය තත්ත්වය හඳුනාගැනීම.
2. ප්‍රතිස්ථාපනයේදී අවධානය යොමු කළයුතු විශේෂ කරුණු හඳුනාගැනීම.

4. පර්යේෂණයේ න්‍යායාත්මක පසුබිම හා අධ්‍යයන ක්‍රමවේදය

ඇමෙරිකානු මනෝ විද්‍යාඥ ඩේවිඩ් මැක්ලෙලන්ඩ් (1917-1998) සංවර්ධනය සඳහා වූ 'සාධන අභිප්‍රේරණය' න්‍යාය පිළිබඳ *'The Achieving Society'* සහ *'Motivating Economic Achievement'* කෘති තුළින් විග්‍රහ කළේය. එහිදී ප්‍රධාන අවශ්‍යතා 3ක් දැක්වීය. එනම් සාධනය, බලය සහ අනුබද්ධ කිරීමයි (Braden, 2000). තනි පුද්ගලයෙකුට තමන්ගේ ජීවිතයේ සාධනීය අත්දැකීම් මඟින් පුද්ගල සංවර්ධනය ඇති කරගැනීමටත් එය සාර්ව මට්ටමේදී සමාජ සංවර්ධනය දක්වා ගමන් කිරීමටත් පාදක වන පුද්ගල පෞරුෂ සාධක ගැන සාකච්ඡා කළේය. සාධක අභිප්‍රේරණය සහිත පෞරුෂයක් ඇති පුද්ගලයා කාර්යක්ෂමය. අවදානම් දැරීමට ඉදිරිපත් වන්නෙකි. ඔහු කාල කළමණාකරණ හැකියාවෙන් යුක්ත දක්ෂ සැලසුම්කරුවෙකි. ජීවිතයේ ඉලක්ක හඳුනා ගනිමින් ඒවා ඉටුකිරීමට සිය උපරිම කැප කිරීම යොදන මෙම පුද්ගලයින් සංවර්ධනයට අත්‍යවශ්‍යය. එබැවින් ඔහු මෙය අවශ්‍යතා න්‍යාය (*The Theory of Needs*) ලෙස නම් කර තිබේ. ප්‍රතිපෝෂණය මෙම ක්‍රියාවලියේදී භාවිත කරන ප්‍රධාන සාධකයකි. පර්යේෂණයේදී මෙම න්‍යාය අත්හදා බලන ලදී.

ප්‍රමාණාත්මක හරස්කඩ පර්යේෂණයක් වූ මෙහි ප්‍රත්‍යක්ෂමූලවාදී ප්‍රවේශය භාවිත කරමින් සමීක්ෂණ සැලැස්ම ඔස්සේ ප්‍රශ්නාවලි සහ අර්ධ ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා මගින් මෙන්ම සහභාගි නොවන නිරීක්ෂණ තුළින් ද දත්ත රැස්කිරීම සිදුකළ අතර 51 ක් වූ දත්තදායකයන් ප්‍රමාණයක් මේ සඳහා සහභාගී විය. මෙම පර්යේෂණයේදි අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍රය ලෙස යොදාගත්තේ බහුකාර්ය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියක් ලෙස දැනට ශ්‍රී ලංකාවේ

සිදු කෙරෙන යාන් ඔය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය ආශ්‍රිතවය. හොරොව්පතාන ප්‍රාදේශිය ලේකම් කොට්ඨාසයේ ඩී1 වාහල්කඩ, පහල දිවුල්වැව, මරදන්මඩුව, වාගොල්ලාකඩ යන ග්‍රාම නිලධාරි වසම් 4 සහ ගෝමරන්කඩවල ප්‍රාදේශිය ලේකම් කොට්ඨාසයේ පඹුරුගස්වැව, ගල්කඩවල, කන්දමලාව යන ග්‍රාම නිලධාරි වසම් 3 ක ඉඩම් අත්පත් කරගනිමින් යාන් ඔය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක වේ. එහිදි මෙම පර්යේෂණයේ අධ්‍යයන සීමාව වන්නේ හොරොව්පතාන ප්‍රාදේශිය ලේකම් කොට්ඨාසයේ නැවත පදිංචි කර ඇති ඌරුව ගම්මානය සහ ඩී 06 වාහල්කඩ යන ගම්මාන දෙකයි. මෙහිදි ජලාශ භූමිය තුළ නිවාස සහිත මූලික පවුල් 81 ක් ඉවත් කරන අතර එම නිවාස තුළ අනුපවුල් 22 ක් සිටිති. මෙම පවුල් අතර ඌරුව ගම්මානයේ 46 ක් පදිංචිය සඳහා යොමුකර ඇති අතර පදිංචි කිරිමට අපේක්ෂිත සංඛ්‍යාව 574 කි. වාහල්කඩ ඩී 06 ගම්මානයේ 45 ක් පදිංචිය සඳහා යොදවා ඇති අතර පදිංචි කිරිමට අපේක්ෂිත සංඛ්‍යාව 635 කී. තවමත් මෙම ගම්මානවල ප්‍රතිස්ථාපන කටයුතු සිදුවෙමින් පවතින අතර අවතැන්වූවන් නිසි ප්‍රතිස්ථාපනයකට ලක් කර නොමැත. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා හොරොව්පතාන ප්‍රාදේශිය ලේකම් කොට්ඨාසයේ ඌරුව ගම්මානය සහා වාහල්කඩ ඩී 06 ගම්මාන තෝරා ගන්නා ලදි.

5. පූර්ව පර්යේෂණ විමසුම

ජයසිරි සහ පිරිස (2018): *A Gendered Analysis on Adaptation to Resettlement Stress: Case-Studies from Deduru Oya Reservoir Project in Sri Lanka* පර්යේෂණය දැදුරු ඔය ජලාශ ව්‍යාපෘතිය ඇසුරින් නැවත පදිංචි කිරිම් සිදුකිරිමේදි ස්ත්‍රි පුරුෂභාවය පදනම් කරගෙන ඇති වූ ගැටලු පිළිබඳ අනාවරණය කරයි. දැදුරු ඔය ආශ්‍රිතව අවතැන් වූ ජනතාව නැවත පදිංචිකිරිමේදි ඉඩම් අයිතිය සම්පූර්ණයෙන්ම පිරිමි පාර්ශවයට පවරා ඇත. එහිදි ස්ත්‍රි-පුරුෂ භූමිකාව පදනම් කරගැනිම, මිනිසුන් මානසික ආතතියට ලක්වීම මෙන්ම පුරුෂයාට වඩා කාන්තාව නැවත පදිංචි කිරිමත් සමග ඉතා ඉක්මණින් මෙම අලුත් පරිසරයට අනුවර්තනය වූ බව අනාවරණය කරයි. සාමාන්‍ය ජිවන රටාව බිඳවැටිම පිරිමි පාර්ශවයට ස්ථිර රැකියා සොයාගැනිමට පෙර කාන්තාව නිවස, තම පවුල ආරක්ෂා කරගැනිම සඳහා ගෙවතු වගාවලට යොමු වී ඇත. නමුත් මෙම නැවත පදිංචිකිරිමේ ක්‍රමවේදය තුළ කාන්තා පාර්ශවය දැඩි අසාධාරණයකට ලක් වී ඇති බවත් එහිදි පිතෘමුලික ඉඩම් ලබා දිමේ ක්‍රමවේදය නිසා පවුල තුළම ඇය කොන්කර ඇතිබව නිගමන තුළින් තහවුරු කොටගෙන ඇත.

කුමාරසිංහ. බී. (1998). මහකනදරාව ව්‍යාපාරයේ තුන්වන ගොවි පරපුර වෙත උදාවී ඇති සමාජ ආර්ථික ගැටලු පිළිබඳ පර්යේෂණයක් සිදු කර ඇත. ප්‍රමාණවත් වගාබිම් සඳහා සිටින ශ්‍රමිකයන්ගෙන් හෝ ආර්ථිකය සකස් කරගැනිමට අවශ්‍ය ජල පහසුකම් ප්‍රමාණවත් නොවීමත් යටිතල හා මූලික පහසුකම් පිළිබඳ ගැටලු, ආදයම් විෂමතා ආදි ගැටලු රැසක් පිළිබඳ අවධානය යොමු කොට ඇත. එහි තුන්වන පරපුර ජනතාවගේ අධ්‍යාපන මට්ටම ඉහළයාම නිසා ඔවුන් නගරයට සංක්‍රමණය වීමත් සමග කෘෂිකර්මාන්තය බිඳ වැටිමත්, පෞද්ගලික අංශයේ රැකියාවලට යොමු වීමත් දක්නට ලැබුණි. එම නිසා ගොවි ජනපදයේ කෘෂිකර්මාන්තය සඳහා ශ්‍රමබලකාය අඩු තත්වයක පැවතුණු බව මෙම අධ්‍යයනයේදි අනාවරණය කරයි.

6. සොයාගැනීම් සහ සාකච්ජාව

යාන් ඔය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය අනුරාධපුර සහ ත්‍රිකුණාමල දිස්ත්‍රික්ක දෙක යටතේ ආවරණය වන අතර මෙම පර්යේෂණය අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයට පමණක් අවධානය යොමු කරමින් සිදුකරනු ලබයි. මෙහිදි යාන් ඔය ව්‍යාපෘතිය හේතුවෙන් ජලාශයට යට වු පවුල් 51 ක් ස්ථිර ලෙසම පදිංචියට පැමිණ තිබේ. එම පවුල් ගණන 50% කි. එමෙන්ම ව්‍යාපෘතියෙන් තමන්ට හිමි වු ඉඩමේ තනි කාමරයක් හෝ කුඩාවට නිවාසයක් සාදා පදිංචි නොවී වෙනත් ප්‍රදේශවල ජිවත් වන පිරිස් වේ. එම පවුල් ගණන 16% කි. යාන් ඔය ව්‍යාපෘතියෙන් නැවත පදිංචිය සඳහා ලබා දුන් ඉඩම් සඳහා පැමිණිම ප්‍රතික්ෂේප කළ පිරිස 34% කි. මෙසේ නැවත පදිංචිය ප්‍රතික්ෂේප නොකර ස්ථිර ලෙසම නිවාස තනවා නැවත පදිංචි වු පිරිස් ස්ථාන දෙකක නැවත පදිංචිය සිදුවිය. මෙසේ නැවත පදිංචිය සඳහා යාන් ඔය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියෙන් ප්‍රදේශ දෙකක් තෝරා ගත් අතර එක් ස්ථානයක් ඌරුව ගම්මානයත් අනෙක් ස්ථානය වාහල්කඩ ඩී 6 වේ. මුල් පදිංචියේදි කපුගොල්ලෑව ප්‍රදේශයේ පුහුදිවුල ගම්මානයත්, කැබිතිගොල්ලෑව ප්‍රදේශයේ මාවතවැව සහ ඇලපත්වැව යන ගම්මානයන් මෙම ප්‍රදේශ දෙකෙහි නැවත පදිංචිය සඳහා යොමු කෙරිණි. මේ අනුව පුහුදිවුල මුල් ගම්මානය වෙන් වී කොටසක් ඌරුව ගම්මානයටත් කොටසක් වාහල්කඩ ඩී6 ගම්මානයටත් බෙදිණි. මාවතවැව සහ ඇලපත්වැව ගම්මානවල ජීවත් වු පිරිස් තෝරා ගෙන ඇත්තේ නැවත පදිංචිය සඳහා වාහල්කඩ ඩී 6 ගම්මානයයි.

මෙහිදි හඳුනාගත හැක්කේ ප්‍රතිස්ථාපනය කරන ලද පවුල් සියල්ලෙහි සාමාජිකයන් සංඛ්‍යාව ගත් කළ ඉන් බහුතර පිරිසක් කාන්තාවන් වන බවයි. නමුත් ගෘහමූලිකත්වය ගත් කළ පුරුෂ පාර්ශවය බහුතරයක් දක්නට ලැබේ. නමුත් ස්ත්‍රී ගෘහමූලික පවුල් ද සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් දක්නට ලැබේ. එහිදි ස්ත්‍රී ගෘහමූලික පවුල් සියල්ල ගත් කල ඉන් පවුල් 78% ස්වාමි පුරුෂයා මිය ගිය පවුල් ද, අනෙක් පවුල් 22% ක සැමියාගෙන් වෙන්ව දික්කසාද වු පවුල් ලෙස හඳුනාගත හැකි විය. වයස අවුරුදු 5 ට අඩු ජනගහණය 11%ක් ද 5-18 ත් අතර 19% ක් ද 19-30 ත් අතර වයස් මට්ටමේ පුද්ගල සංඛ්‍යාව 18% ක් ද වේ. එමෙන්ම වයස් මට්ටම 31-40 ත් අතර ජනගහන 17% ක් ද, 41-50 ත් අතර ජනගහන 7% ක් ද (ක්ෂේත්‍ර දත්ත, 2020) වේ. එමෙන්ම වයස අවුරුදු 50 ට වැඩි පුද්ගල සංඛ්‍යාව 29% ක් වූ ඉහල සංඛ්‍යාවක පවතී. මේ අනුව නැවත පදිංචි වු වැඩිම පිරිස අවුරුදු 50 ට වැඩි පුද්ගලයින්ය. එමෙන්ම අඩුම වයස් කාණ්ඩය 41-50 ත් අතර වු වයස් මට්ටමයි. මුල් පදිංචියේ සිටි පවුල්වල වයස අවුරුදු 50 ට වැඩි පිරිස් නව පදිංචිය ප්‍රතික්ෂේප නොකර ඇති බව පෙනේ. මෙම පිරිසෙන් බොහෝ දෙනෙකු උපන්දා සිට මෙම ගම්වල මුල්පදිංචිකරුවන්ය. මුල්පදිංචියට අනුව යාන් ඔයට යට වු ප්‍රදේශවල මහගෙදර තිබූ අතර ඔවුන්ගේ දරුවන් විවාහ වීමෙන් පසු මහගෙදරින් ඉවත් වී විවිධ ප්‍රදේශවලට යාමෙන් පසු එම නිවෙස්වල තනිවු දෙමාපියන් අවතැන්වු කොටසක් ලෙස යාන් ඔය ව්‍යාපෘතියට හසුවිය. ඔවුන්ට වෙනත් ස්ථානයකට ගොස් පදිංචි වීමට තරම් කායික-මානසික ශක්තියක් නොමැති නිසාවෙන් සහ අවුරුදු 50 ක් 60 ක් වැනි කාලයක් පුරාවම ඔවුන් පවත්වාගෙන පැමිණි සහ ඔවුන්ගේ ජීවිතවල මුල් බැසගත් ආගමික, සංස්කෘතික සහ ග්‍රාමීය ජිවන ලක්ෂණ වැනි කාරණයන් නිසාවෙන් ඔවුන්ට වෙනත් සමාජයකට ගොස් සමාජානුයෝජනය වීම අපහසුකාර්යක් නිසාවෙන් නැවත පදිංචිය ප්‍රතික්ෂේප නොකර සිටින්නට සිදුවිය (Wanninayake, 2019, Ihalagama, 2015).

මෙහි වැඩි පිරිසක් ගොවිතැන් කටයුතුවල නිරත වන අතර රැකියාවක් සිදුකළ නොහැකි ගෘහ මූලික පවුල් 6% ක් වේ. නමුත් කුලීවැඩෙහි නිරතවන්නන්, රජයේ රැකියාවල

නිරතවන්නන් සහ වෙළෙඳාම් කටයුතු කරන පුද්ගලයන් සියලුදෙනාම ගොවිතැන් කටයුතුවල නිරත වේ. මෙම පවුල් 51 න් 89% ක් ම හේන් ගොවිතැන් කටයුතුවල නිරත වී තිබේ. එහිදි බඩඉරිගු, කුරක්කන්, වට්ටක්කා, අමුමිරිස් වැනි වගාවන් සිදුකර තිබූ අතර ඒ සඳහා වු ඉඩම් ද ඔවුන් සතුවිය. එසේම පවුල් 11% ක් කිරි ගව පාලනය නිරතව සිටිති. අනුරාධපුරය යනු ශ්‍රි ලංකාවේ වැඩිම කෘෂිකාර්මික පරිසරයක් සහිත දිස්ත්‍රික්කයක් වන අතර බොහෝ පවුල්වල ප්‍රධාන ජිවනෝපාය වන්නේ ද වී ගොවිතැනයි. ඔවුන්ට ඇතැම් අවස්ථාවල වීවගා කීරිම සඳහා එක් අයෙකුට අක්කර 5 ක් හෝ 10 අතර ප්‍රමාණයක් ඇති අතර ඉන් ලැබෙන වී අස්වැන්න දළ වශයෙන් වී මිටි 200-300 ත් අතර ප්‍රමාණයක් විය. අවුරුද්දකට එක් කන්නක් වගා කිරිමට ඔවුන්ට මුල්පදිංචි ඉඩම් තුළ හැකියාවක් ලැබුණු අතර කන්න දෙකක් වගා කිරිමට නොහැකිවීම ඔවුන්ට ගැටලුවක් නොවුයේ ඉන් ලැබෙන අස්වැන්න ඊලග කන්නය තෙක් ප්‍රමාණවත් වු නිසාවෙනි. එනිසා ඔවුන්ට අවුරුද්දක් පමණ කාලයක් ආහාර හිඟයකින් තොරව ජිවත් වීමට අවශ්‍ය පරිසරයක් මුල්පදිංචි කාලය තුළ හිමි වී තිබේ.

යාන් ඔය ව්‍යාපෘතිය මගින් පවුලක් සඳහා එහි සිටින සාමාජික සංඛ්‍යාවේ ප්‍රමාණය මත යැපීම් දීමනාවක් ලබා දෙනු ලබයි. එහිදි එක් සාමාජිකයෙකුට රුපියල් 2000 බැගින් උපරිම රුපියල් 8000 කට යටත්ව මසකට යැපීම් දීමනාවක් ගෙවනු ලබයි. වෙනත් ආදායම් මාර්ග වෙනස්වීමට ලක් වීම නිසා ඔවුන්ට අමතර ආදායමක් ලැබෙන්නේ නැත. විශේෂයෙන් කෙටිකාලීන භෝග සහ ස්ථිර භෝග මගින් හෝ ලබාගත් ආදායම් මාර්ග එකකුඳු හෝ නොමැති තරම්ය. ප්‍රදේශයේ තිබුණු ප්‍රධාන අර්ථ ක්‍රමය ලෙස සැලකෙන කෘෂි අර්ථ ක්‍රමය දුරස්වීමත් සමග ක්‍රමිකව අවතැන්වුවන්ද ඉන් දුරස් වී විවිධ ගැටලු තත්ත්ව උදාවී ඇත (Samarakoon, 2018, Kumarasinghe, 1998).

> *"මෙහෙ ඉන්න අපිට කිසිම පිළිසරණක් නෑ දැං, අපිට අක්කර ගණන් තිබ්බා අපේ අප්පච්චිලාගෙන් හම්බ වුණු කුඹුරු, කන්ට බොන්ට කවදාවත් අපිට අඩු උනේ නෑ, දැං අපිට වපුර ගන්ට කියලා කුඹුරු කෑල්ලක්වත් මේකෙන් දුන්නේ නෑ, දෙනව දෙනවා කියනවා අපි දැං කී තැනකට ගියාද?, මං දිස්ත්‍රික් ලේකම් හම්බ වෙන්ට දවස් කීයක් ගියාද? කිසි කෙනෙක් කිසි දෙයක් කියන්නේ නෑ, දැං යන්ට තියෙන්නේ අපිට මහ තැනට තමා" (සම්මුඛ සාකච්ඡා අංක 07)*

ව්‍යාපෘතිය මගින් පෙන්වා දෙන ඉඩම් කුමන තැනක තිබුණද අවතැන්වුවන් එහි පදිංචි විය යුතු වේ. එහිදි ප්‍රජාවේ අවශ්‍යතාව මත නොව ව්‍යාපෘතියේ අවශ්‍යතාව මත නැවත පදිංචිකිරිම සිදුවන ආකාරය පැහැදිලි කරුණකි. බොහෝ දුරට මෙහිදි හඳුනාගත හැකි වුවේ නිසි පරිදි වගකීම් බේදි නොයාමත් නැවත පදිංචිවුවන් පිළිබඳ සොයාබැලීම සඳහා නිසි බලධාරීන්ගේ අවධානය යොමුවීමක් සිදුනොවන බවයි. අවතැන්වුවන් වසර 3-4 ක් ගතවුවත් ඔවුන්ගේ ජිවිත ප්‍රතිසංස්කරණයක් නොවන්නේ නිසි පරිදි වගකීම් බේදී නොයාමත් අවතැන්වුවන් කෙරේ ඇති අවධානය අඩු මට්ටමක පැවතීමත් යන කරුණු නිසාවෙන් බව පර්යේෂණයේදි තවදුරටත් එළිදරව් විය. මෙහිදි යාන් ඔය ව්‍යාපෘතියේ නැවත පදිංචි කිරිමේ ක්‍රමවේදය තුළ මුලින්ම ප්‍රතිස්ථාපන ක්‍රියාවලියට යොමු කරන ලද්දේ ඍජු ලෙසම ව්‍යාපෘතියෙන් බලපෑම් ඇති වු ප්‍රජාව අරමුණු කරගෙනය. එහිදි ඉදිකිරිම් කටයුතු සහ ජලාශයට යටවීම යන කරුණු දෙක කෙරේ වැඩි අවධානයක් ලබා දී තිබේ.
යම් ප්‍රතිස්ථාපන ක්‍රියාවලියකින් පසු ඒ පිළිබඳ පසු විපරමක් සිදු කිරිම ඉතා වැදගත් වේ. එය සාර්ථක ප්‍රතිස්ථාපන ක්‍රියාවලියක වැදගත් ලක්ෂණයකි. මෙලෙස වන්දි මුදල් ලබා දුන්

පිරිස මෙහිදි බලධාරීන්ගේ නිසි අවධානයට ලක් නොවීම මෙම ව්‍යාපෘතියේ දුර්වලතාවයකි. අවතැන්වුවන්ගේ ජීවන තත්ත්වය පවත්වාගෙන යාම සඳහා වන්දි මුදල් ගෙවීමට අමතරව මසකට වරක් දීමනාවක් ලබාදීමක් සිදුවිය. එසේම මෙම වන්දි මුදල්වලට අමතර යැපීම් දීමනා ගෙවීමක් සිදු කොට තිබේ. ඔවුන් තමන්ගේ නිවාස ගොඩනගාගන්නා තෙක් සහ ආර්ථිකය යම් තරමකට සකසා ගන්නා තෙක් මෙම යැපීම් ගෙවීම් කටයුතු සිදුකෙරෙන බව මෙහිදි අනාවරණය විය. නමුත් පසුකාලීනව මෙහිදි සිදුවන්නේ ඔවුන්ගේ අවතැන්වීම හුදෙක් ඔවුන්ට ලැබුණු වන්දි මුදලින් ආවරණය කොට දැමීමක් ලෙස හෝ වන්දි මුදලින් තක්සේරු කිරිමක් ලෙස සැලකීමයි.

අවතැන්වු ප්‍රජාවගේ නැවත පදිංචි කිරිමේදී ඒ පිළිබඳ ඇති අකැමැත්ත සහ නැවත පදිංචිය පිළිබඳ ඇති ආකල්පය වන්නේ මොවුන් නැවත පදිංචිය සඳහා සුදුසු මානසිකත්වයකින් යුක්ත නොවී සිටි පිරිසක් බවයි. මේ අනුව මෙම නැවත පදිංචි කිරිමේදී සිදුවී ඇත්තේ ඔවුන්ට ලැබිය යුතු වන්දි මුදල් සහ ඉඩම් ලබා දී පසු විපරමක් සිදු නොකිරීමයි. මෙම තත්ත්වය ශ්‍රි ලංකාවේ ප්‍රතිස්ථාපන ක්‍රියාවලීන් තුළ පැන නැගී ඇති ප්‍රබල ගැටලුවක් බව මෙහිදි හඳුනාගත හැකිය. මෙම තත්ත්වය හේතුවෙන් අවතැන්වුවන් නැවත පදිංචිය තෝරා ගැනීමේදි බොහෝ පිරිසක් විකල්ප මාර්ග තෝරාගැනීමට පෙළඹී ඇත්තේ ඇයිද යන්න තවදුරටත් පැහැදිලි වේ. එහිදි පිරිසක් නැවත පදිංචි වු ස්ථාන අතහැර යාමටත් කටයුතු කර තිබේ.

> *"අපිට දැනුන් දුන්නා අපිව අයින් කරනවා කියල. එක පාරම හිතාගන්න බැරිඋනා මොකද කරන්නේ කියලා. එතකොට මේ ඩැම් එකෙ ඩෝසර් එහෙම දාලා ටික ටික වැඩ පටන් අරන් තිබ්බේ. අපේ ගම සම්පුර්ණයෙන්ම යට වෙනවා කීවා. අපි හැමෝම කලබල වෙලා හිටියේ ඇත්තටම. මොකද හැමදේම ඉතින් නැති වෙනවනේ. අවසානෙට උනේ අපිව මේ බද කැලේකට ගෙනත් දාපු එක. කරන්ට දෙයක් නැති හිංදා ආවා ඉතින්" (සම්මුඛ සාකච්ඡා අංක 06)*

යාන් ඔය ව්‍යාපෘතියෙන් අවතැන් වු පිරිස සඳහා දියත් කරන ලද ප්‍රතිස්ථාපන ක්‍රමවේදය ඒ ඒ නිවාසවලට සිදු වු හානියේ ප්‍රමාණය අනුව තක්සේරු කරමින් ඒ සඳහා වු විකල්පයට අනුව සහ එම ප්‍රජාවේ කැමැත්ත අනුව යමින් ඔවුන් නැවත පදිංචිකිරිම සඳහා යොමු කිරීම සාධනීය කරුණකි. එහිදි පළමු කරුණ ලෙස හඳුනාගත හැකිවන්නේ වන්දි මුදල් ලබාගෙන අවතැන්වුවන්ට තම කැමැත්ත පරිදි එහි පදිංචිවීමට අවස්ථාව ලබාදි තිබීමය. දෙවැනි කරුණ වන්නේ තමන්ට ලැබුණු වන්දි රැගෙන තමන්ගේ අවශ්‍යතා පරිදි වෙනත් ස්ථානයක හෝ වෙනත් ප්‍රදේශයකට පදිංචියට යෑමේ හැකියාවක් තිබීමය. මෙය ඕනෑම ව්‍යාපෘතියක නැවත පදිංචි කිරිමකදි සිදුවිය යුතු වැදගත් කරුණකි. ඒ අනුව නිලධාරීන්ගේ අවශ්‍යතාව මත නොව ප්‍රජාවේ අවශ්‍යතාව පරිදි නැවත පදිංචිවීම

> *"මෙහෙමයි. අපි ඉඩම් ලබා දුන්නේ සමස්තයක් විදිහට එකම විදිහට. අපි හැමෝටම ඉඩම් දුන්නේ එක සමානව. අපි ගෙවල් ඉදිකරගන්න ගොඩින් අක්කර 01 යි දුන්නේ. ඒක නැවත පදිංචියට අහු උන හැමෝටම අක්කරයක් විතරයි. වෙන ඉඩම් නෑ. මෙහෙ හිටපු හැමෝම කුඹුරු කරපු මිනිස්සු. ඒක නිසා අපිට වාරි ඉඩම් නැත්තම් කුඹුරු ඉඩම් දෙන්න වුනා. ඒකෙදි අපි කුඹුරු අක්කර එක හමාරයි දුන්නේ. ඒකත් අපි වෙනසක් නොකර හැමෝටම එකම විදිහට ඉඩම් බෙදුවේ. එතනින් එහාට කිසිම ඉඩමක් අපි දෙන්නෑ." (සම්මුඛ සාකච්ඡා අංක 04)*

සිදුකර තිබේ. එනම් යම් ආකාරයකින් හෝ තීරණ ගැනීමේදි ප්‍රජා සහභාගීත්වයක් ලබා ගැනීම මෙම ව්‍යාපෘතියේ දී සිදු වී තිබේ.

ඉඩම් ලබාදීමේදී සමාන අවස්ථා සෑම පවුලක් සඳහාම ලැබී ඇති බව මෙහිදී අනාවරණය විය. මෙම කරුණ විශ්ලේෂණය කිරීමේදි පැහැදිලි වන්නේ මෙම ඉඩම් ලබාදීමේ ක්‍රමවේදය තුළ සම පහසුකම් සැමදෙනාටම හිමි වූ බවයි. ඒ අනුව සියලුදෙනාටම සමාන අවස්ථා හිමිකර දීමට කටයුතු කොට ඇති බව පැහැදිලි කරුණකි. මෙම තත්ත්වය සැබවින්ම නැවත පදිංචිකිරීමකදි එම ප්‍රජාව අතර ඇතිවන ගැටුම් වැලැක්වීම සඳහාද හේතුවන බව පෙන්වා දිය හැකිය. ඒ තුළින් ප්‍රජාවගේ දිගුකාලින සහයෝගිතාව වර්ධනය කරගැනීම අපේක්ෂා කර ඇති බවද නිලධාරීන් සමඟ ගැටුම් ඇති වන තත්ත්ව අවම කර ගත හැකි බවද මෙහිදි පැහැදිලි විය. මෙම ඉඩම් ලබාදිමේදි ඒක පුද්ගල අයිතිය එනම් ස්වාමියා සිටීනම් ස්වාමියාට අයිතිය ලැබී ඇති අතර එසේ නොමැති පවුල්වල ඉඩමේ අයිතිය කාන්තාවට ලැබී තිබේ. මෙහිදි වැදගත්ම සාධකය වුයේ ඉඩම් ලබාදීමේදි ස්ත්‍රී පුරුෂභාවය ඉඩමේ අයිතියට බලපෑමක් සිදු නොවීමයි.

ඉඩම් ලබාදීමේදී විශේෂයෙන් මෙහිදි අවධානයට යොමු කළයුතු කරුණක් තිබේ. එනම් ව්‍යාපෘතිය මඟින් අවතැන්වුවන්ට ලබාදෙන ඉඩම් සහිත ප්‍රදේශය මුලින් පෙන්වන අතර ඉඩම් තෝරාගැනීම සිදු කරනුවේ ප්‍රජාව විසින්ම පමණි. එහිදි තමන්ට ජිවත්වීම සඳහා සුදුසු ඉඩම තෝරාගත හැකි අතර ඒ සදහා ඉහළ නිලධාරින්ගේ බලපෑමක් සිදු නොවේ. මෙය ව්‍යාපෘතියක සාර්ථකභාවය පෙන්වන කරුණකි. ඌරුව ගම්මානයේ ඉඩම්වල ස්වභාවය විමසීමේදී අනාවරණය වුයේ මුල්පදිංචි ඉඩම් තරම් නොවුනත් ඒ හා සමාන ලෙස ඉඩම්වල සාරවත්භාවය සහිත ඉඩම් ලැබී ඇති බවයි. මෙහිදි ගොවිතැන් සහ වගාවන් ජිවනෝපාය කරගත් අවතැන්වු ප්‍රජාවට එදිනෙදා වගා කරගත හැකි පරිදි භූමියේ පිහිටීම හේතු වු බවයි. නැවත පදිංචිකරනු ලැබු වාහල්කඩ ඩී6 ගම්මානයේ ඉඩම් පිළිබද විමසීමේදි හඳුනාගත හැකි වුයේ මෙම නැවත පදිංචි කළ ප්‍රදේශය කඳු සහිත ප්‍රදේශයක බෑවුම් සහිත බිමක් සමතලා කරමින් සාදන ලද ඉඩම් බවයි. ඌරුව ගම්මානයට යාමට අකමැත්ත ප්‍රකාශ කළ බොහෝ දෙනා තෝරාගනු ලැබුවේ මෙම ඉඩම් කට්ටි කීහිපයයි. බොහෝ අවතැන්වුවන් පවසන්නේ මෙම ගම්මානයේ තමන්ට ලැබුණු ඉඩම් බොහෝමයක වගාකටයුතු කරගැනීමට තරමක් අපහසු බවයි.

> *"ඇත්තටම මට හිතෙන විදිහට නැවත පදිංචි කිරීමක් සිදුකරන කොට ඒ පැත්තේ මිනිස්සු ඉක්මණටම පදිංචි කරන එක තමා හොඳ. මේ මිනිස්සු ගොඩක් අපහසුතා එක්ක තමා ආවේ. මොකද මේ ගම්වල මිනිස්සු සල්ලි මුදල් හොදට තියන මිනිස්සු නෙවේනේ. එතකොට එයාලා දාන කොහේ හරි ගිහින් ආපහු මුල ඉදන් හැමදේම හදා ගන්න ඕන. දැං මේ ගමේ ඉන්න මගේ දායකයෝ ගොඩක් දෙනා මෙහේ අය නෙවේ. එයාලා කපුගොල්ලෑවේ ඉදල ආව අය. දැං අවුරුදු 3 ක් වෙනවා. ඒත් තාම ඒ මිනිස්සු මුල අල්ලගන්න බැරිව දගලනවා. ඔය* project *එක හරි විදිහට හැමදේම කළා නම් මේ අවුරුදු තුනට මේ මිනිස්සු මීට වඩා හොදට ඉන්නවා." (සම්මුඛ සාකච්ඡා අංක 09)*

මෙහිදි පැහැදිලි වන කරුණක් වන්නේ ව්‍යාපෘතියෙන් අවතැන්වුවන්හට ලබා දුන් ඉඩමේ ස්වභාවය සහ පිහිටීම පිළිබඳ එක් කොටසකට ධනාත්මක ආකල්පයක් පැවතුනද අනෙක් කොටසකට සෘණාත්මක බලපෑමක් සිදුකර ඇති බවයි. විශේෂයෙන්ම අවතැන් වු ප්‍රජාවගේ ආර්ථික මට්මට සහ ජීවිත නගාසිටුවීමට ලබාදෙන උදව්වක් ලෙස මෙම

ඉඩම්වල සාරවත්භාවය සහ නිසරුභාවය යන කරුණු දෙක බලපානු ලබයි. අනෙක් කරුණ වන්නේ මෙහි ඇති ප්‍රධාන ගැටලුව ලෙස ඉඩම් අවට සැරිසරන වනඅලින්ගේ තර්ජනයි. එනිසා ඔවුන්ට මෙහි ගැටලු කිසිවක් නවපදිංචිය තුළින් නිමා වී නොමැති බව ඔවුන්ගේ අදහසයි.

නැවත පදිංචිකිරිමක් සඳහා කාලයක් ගත වීම තුළ ඔවුන්ගේ ජීවිත තිබුණ තත්ත්වයට වඩා කඩාවැටීමට ලක් ව ඇති අතර එය තවත් සමාජ ප්‍රශ්න ගොඩනැගිමට හේතුවක්වනු ඇත. විශේෂයෙන් මෙම තත්ත්වයේ නිරන්තරයෙන් පසු වීම තුළ මානසික රෝගි තත්ත්ව සහ ජීවිතය පිළිබඳ අඩු තක්සේරුවක් මෙම ප්‍රජාවට ඇති වනු ඇත. විශේෂයෙන් කඩිනමින් නැවත පදිංචි කිරිමේ කටයුතු ක්‍රියාත්මක නොවීම තුළ ප්‍රජාවට තමා ජිවත්වන වපසරිය තුළ ඉදිරි පියවර ගොඩනගා ගැනිමට ඇති බිය සහ ජීවිත අස්ථාවරභාවය ඇතිවිය හැකිය. විශේෂයෙන් ස්ථාවර අරමුණු ගොඩනගා ගැනීමට නොහැකි ප්‍රජාවක් බිහිවේ.

කෘෂි අර්ථ ක්‍රමයෙන් ජීවිත ගොඩනගාගන්නා ප්‍රජාවක් තමන්ගේ නිවසේ තිබෙන වී අස්වැන්න දැක වුවද එය ඔවුන්ගේ පාරිභෝජන අවශ්‍යතා දෛනිකව සම්පුර්ණ කරන ලද තත්ත්වයකි. එවැනි පරිසරයක විශේෂයෙන් අවතැන්වූ ප්‍රජාවකට තම ආර්ථිකය ගොඩනංවා ගැනීමට දීමනා රැකුලක් වුවත් ඔවුන් පවසන්නේ කුඹුරක් කරගෙන ජීවත්වීම තරම් එය වැදගත් නොවන බවයි. මෙහිදී අවධානයට යොමු කළ යුත්තේ විශේෂයෙන් ගොවිතැන ප්‍රමුඛ කරගත් ප්‍රදේශ අරමුණු කරගෙන ව්‍යාපෘති සිදු කිරිමේදී ඔවුන්ගේ ආර්ථිකය නගාසිටුවීම සඳහා විශේෂයෙන්ම කුඹුරු ඉඩම් කඩිනමින් ලබා දීම සිදුකළ යුතුබවයි. ගොවිතැන් නොමැති ප්‍රදේශවල ව්‍යාපෘතියක් සිදු කරන්නේ නම් එහිදි අවතැන් වන ප්‍රජාවගේ ප්‍රධාන ආර්ථික ක්‍රමයට අනුව ඒ ඒ සුදුසු ක්‍රියාමාර්ග කඩිනමින් ගත යුතුවේ. එය ඔවුන්ට ආර්ථිකම වශයෙන් පමණක් නොව මානසික වශයෙන්ම පරායත්ත මානසිකත්වය බිඳදා ආත්ම විශ්වාසය ගොඩනැගීමට හේතුවක් වේ. එහිදි අවතැන් වූ ජනතාව කවුද යන්න නිසි පරිදි හඳුනාගෙන ඔවුන්ගේ නිසි අවශ්‍යතා හඳුනාගනිමින් එම කාර්යන් සිදුකිරිමට සියලු අංශ වගකීමෙන් කටයුතු කළ යුතු බව පැහැදිලි කරුණකි (Vijekumara, 2015). එසේ නොවුණහොත් එම ජනතාව නැවත ප්‍රකෘති තත්ත්වයට පත් කිරිමට වැඩි කාලයක් ගත වනවා සේම අනවශ්‍ය පුද්ගලයන් ඉන් වාසි සලසා ගැනීමටද කටයුතු කරනු ඇත. අවතැන්වූවන්ගේ පුහුණු ශ්‍රමය සහිත කම්කරුවන්ගේ හිගයක් පවතී (Rathnasiri, 2019). හුදෙක් ඉඩම් ලබාදීම පමණක් ප්‍රමාණවත් නොවන අතර එහිදි එම පරිසරයේ ජීවත් වීමට සුදුසු පසුබිමක් එම ප්‍රජාවට තිබෙනවාද යන්න සලකා බැලිය යුතුය. මේ ආකාරයට ව්‍යාපෘතියක් සිදුකිරිමේදි අවතැන්වන ප්‍රජාව නැවත පදිංචි කිරිමේදි රජයක් හෝ යම් ආයතනයක් විසින් යොමු කර නොමැති, නමුත් අවධානයට ලක් කළ යුතු අංශ කීපයක් වෙත එම අවතැන්වූ ප්‍රජාව විසින්ම කරුණු හඳුනාගැනීමට හැකිවිය.

අවතැන් වු කාලසීමාව තුළ ඔවුන් නිවාස ඉදිකිරිමේදි විවිධ දුෂ්කරතාවන්ට මුහුණ පා තිබේ. මෙහිදි ඉඩම් ලබාදීමේදි බොහෝ පිරිසක් කැලෑ සුද්ද පවිත්‍ර කරගැනීම තමන් විසින් ම සිදු කරගැනීමට කටයුතු කර තිබුණු අතර රජයෙන් ඒ සඳහා අඩු දායකත්වයක් ලැබුණි. තාවකාලික නිවාස සාදාගැනීම තමන් විසින්ම සිදුකිරිම සහ ඔවුන්ගේ ජීවිතවල අනාරක්ෂිතභාවයට වගකිව යුතු නිලධාරීන්ගේ අවධානය යොමු නොවී ඇත. තවද ඉඩම් තහවුරු කිරිමෙන් පසු සහ වන්දි ගෙවිමෙන් පසු නිසි බලධාරීන් මේ පිළිබඳ දැඩි අවධානයක් ලබා දී නැත. මේනිසා ඉඩම් සංවර්ධනය සහ ගොවීන්ට වගා කිරිම පිළිබඳව ද ගැටලු ඇති වී තිබේ. ඉඩමක් ලැබු පමණින් ඔවුන්ගේ ජීවිතය සාර්ථක වන්නේ නැත. වන්දි මුදලක් ලැබු පමණින් ඔවුන් ආර්ථිකයෙන් ශක්තිමත් පුද්ගලයන් වන්නේද නැත.

මෙහිදි තවත් ගැටලුවක් වන්නේ ලබා දුන් ඉඩම එම ප්‍රජාවට ප්‍රමාණවත් නොවීමයි. එහිදි තම නිවස ඉදි කරවා ගැනිම සඳහා අක්කරයක ඉඩමක් ලබා දී ඇති අතර එය මුල් පදිංචිය සඳහා ප්‍රමාණවත් බව හඳුනාගත හැකි වුවද එය තවදුරටත් ගැඹුරින් විශ්ලේෂණය කිරිමේදි ඔවුන්ගේ දෙවන පරම්පරාවේ දරුවන්ගේ දරුවන් එනම් තෙවන පරම්පරාවට මෙම ලබා දුන් ඉඩම ප්‍රමාණවත්ද යන්න මෙහිදි ඇතිවන ගැටලුකාරි තත්ත්වයක් බව ඔවුන්ගේ අදහසයි. එය තවදුරටත් පැහැදිලි කිරීමේදි ඔවුන්ට ඉඩම් නොමැති වීමත් ගම තුළ තමන්ට අවශ්‍ය රැකියා නොමැති වීමත් නිසා ගමෙන් නගරයට ඒමට සිදුවන බව මොවුන් තවදුරටත් අදහස් දැක්වීය.

ඒ අනුව අවතැන්වීමට ලක් වු ප්‍රජාව තාවකාලික නිවෙස්වල ජිවත් වන කාල සීමාවල දී වන්දි වශයෙන් ලබා දුන් මුදල්වලදී යම් අසාධාරණයක් සිදුවී ඇති බව අධ්‍යයන දත්ත අනාවරණය කරයි. මෙහිදි මොවුන් පවසන ආකාරයට අක්කර 5 ක් හෝ 6ක් පමණ තිබු ඉඩම් වලින් බොහෝමයක් වන්දි ලැබීමේදි රජයේ ඉඩම් පදනම මත අඩු වීම හේතුවෙන් ලැබුණු වන්දි ප්‍රමාණය අඩු වී ඇති බවයි. විශේෂයෙන්ම මේ තත්ත්වය මත අවතැන්වුවන් සහ නිලධාරීන් අතර යම් යම් මතභේදාත්මක තත්ත්ව ඇතිව තිබේ. මෙයට අමතරව වන්දි ලබා දීමේදි මිනිසුන් තුළ විවිධ මතභේදාත්මක චර්යා මුල් අවස්ථාවල ඇති වු අතර යැපීම් මානසිකත්වය දැඩි ලෙසම බලපෑම් කරඇති බව තවදුරටත් තහවුරු කරගත හැකිවිය.

> *"මේ කෙහෙම්මල් වන්දියක් හින්දා මිනිස්සු ඇනකොටාගත්තේ නැති එක විතරයි. මේ ගෙදර එකා අල්ලපු ගෙදර මිනිහත් එක්ක තරහයි. ඔයි ඔක්කොම වන්දි හින්දා. කට්ටියකට සල්ලිටිකක් වැඩියෙන් හම්බ උනානේ. උන් ටික හොදට ගෙවල් හදාගෙන එද්දි ලොකුකම් දානවා අනෙක් උන්ට. ඒකට දැං ගෙවල් වල කි දෙනෙක් තරහින්ද. එනකොට දිවකට ගාගෙන හිටිය උන් දැං පස්ස හැරිලවත් බලන්නේ නෑ." (සම්මුඛ සාකච්ඡා අංක 08)*

මෙම ගම්මාන කැබිතිගොල්ලෑව නගරයට කිලෝ මීටර් 40 කටත් වඩා ඈතින් පිහිටා තිබේ. අනෙක් කොටස පදවියට හෝ පුල්මුඩේ දක්වා පැමිණිය යුතුවේ. එනිසා නැවත පදිංචි කළ ප්‍රදේශ නගරයෙන් මායිම් වු හුදෙකලා ප්‍රදේශ වේ. එම නිසා ඔවුන්ට ශක්තිමත් ආර්ථිකයක් සාදාගැනීම තරමක් අපහසු බව පැහැදිලි කරුණකි. ඊට හේතු වන්නේ උෟරුව ගම්මානයට වඩා වාහල්කඩ ඩී 6 ගම්මානය මඳ බෑවුම් සහිත ප්‍රදේශයක් වූ නිසාවෙන් යම් දිනක පස් කඳු සේදීයාමට හෝ නායයාමේ අවධානයකට පත්වීමේ ප්‍රවනතාවක් එම

> *"මේක හිස් ඉඩමක් විතරයි තවම. දැං තමයි ඔය පොල් ගස් දෙකක් විතර අටවල තියෙන්නේ. ඉස්සර හිටපු ගෙදර වත්තේ නම් කන්ට කියලා ගහක් කොලයක් හරි තිබ්බා. දැං ඒකත් නැනේ ඉතින්. දැං කන එකයි බොන එකයි ඔක්කොම ටික සල්ලිවලට තමා." (සම්මුඛ සාකච්ඡා අංක 08)*

ප්‍රදේශයේ දැකගත හැකි නිසාවෙනි. කෙසේ වුවත් මුල්පදිංචිය හා පසුපදිංචිය පිළිබඳ ලබා දුන් දත්ත හා සැසඳීමේදි පසු පදිංචි තත්ත්ව කෙරේ ජනතාව නැවත පදිංචි කළ බිම් කොටස් හිස් ප්‍රදේශයක් ලෙස පවතින අතර එතුළින් පාරිසරික ගැටලු රැසකට මුහුණ දීමේ අවධානම ඉතා ඉහළ මට්ටමක පවතී. ඒ අනුව ඉඩම් සාරවත් නොවීම, ජල පෝෂක සිදියාම, අධික උෂ්ණත්වය, පසේ ඵලදායීතාව හීනවීම, භූමි හායනය ආදි පාරිසරික ගැටලු

තවදුරටත් අවතැන් වූ ප්‍රජාව කෙරේ බලපානු ඇත. ප්‍රතිස්ථාපන ක්‍රියාවලිය හරහා අවතැන් වූ ප්‍රජාවට ස්වභාවික පරිසරය අහිමි වී යාම, වගා කිරීමට ඉඩකඩ ප්‍රමාණවත් නොවීම සහ පාරිසරික සංකුලතා ඇතිවීම ආදිය ජනතාවගේ ජීවන තත්ත්වය කෙරේ සෘණාත්මක බලපෑමක් සිදුකරන බව හඳුනාගත හැකිය.

මෙහිදී අවධානයට ලක් කළයුතු වැදගත් කරුණක් වන්නේ නැවත පදිංචිකිරීමේ කාර්යය හරහා මෙම පාසල්වල එකට හිඳ අධ්‍යාපනය ලබා ගත් බොහෝ දරුවන් දෙකට බෙදී කොටසක් ඌරුවත් තවත් කොටසක් වාහල්කඩ ඩී 6 ගම්මානයෙත් පදිංචි වීමයි. මෙම ප්‍රදේශ දෙකෙහි අධ්‍යාපනය ලබන දරුවන්ට ප්‍රධාන ගැටලුව වුවේ පාසල් තෝරාගැනිමේ ගැටලුවයි. ඒ අනුව ඌරුව ගම්මානයේ දරුවන් දලුග්ගල මහා විද්‍යාලයටත් වාහල්කඩ ඩී6 ගම්මානයේ දරුවන් වාහල්කඩ හේමමාලි මහා විද්‍යාලය සහ වාහල්කඩ ඩී5 ප්‍රාථමික විද්‍යාලයටත් යොමු විය. මෙහිදී දරුවන්ගේ අධ්‍යාපනික ගැටලුව සඳහා ළගම ඇති පාසල් කිහිපයෙහි උසස් පෙළ අධ්‍යාපනය දක්වා අධ්‍යාපන අවස්ථා පැවතිය ද එහි එකම පාසලකවත් විද්‍යා විෂය ධාරාව, තාක්ෂණික විෂය ධාරාව, ගණිත විෂය ධාරාවෙන් අධ්‍යාපනය හැදෑරීමට තරම් පහසුකම් නොමැති විය. නමුත් ඌරුව ගම්මානයේ නැවත පදිංචිකරුවන්ගේ අදහස වනුයේ නැවත පදිංචියෙන් පසු එම ප්‍රදේශයට ලැබුන වැදගත්ම කරුණ දරුවන්ගේ අධ්‍යාපන කටයුතු මුල්පදිංචියට වඩා යහපත් ලෙස සිදු කිරිමට අවස්ථාව ලැබීම බවයි. නමුත් වාහල්කඩ ගම්මානයේ දරුවන්ට එවන් පසුබිමක් තවමත් නිර්මාණය වී නොමැත. පාසල නව ගම්මානයේ සිට බොහෝ දුරකින් පවතී. එමෙන්ම මෙම පාසල්වල පවතින ගුරු හිගය තුළ දරුවන්ගේ අධ්‍යාපන කටයුතු නිසි පරිදි කරගෙනයාමට ඇති අපහසුතා දක්නට ලැබේ. ඇතැම් විෂයන් සඳහා ගුරුවරුන් නොමැත. විශේෂයෙන්ම තොරතුරු තාක්ෂණය, ඉංග්‍රිසි, දෙමළ වැනි විෂයන් සේම සෞන්දර්ය අංශයේද යම් යම් ගුරු හිගය මෙම පාසල් තුළ ඇති බව ගම්වැසියන්ගේ අදහසයි. එසේම නැවත පදිංචි කළ ප්‍රදේශයේ දරුවන්ගේ අධ්‍යාපන කටයුතු සඳහා වු පුස්තකාලයක් නොමැති වීම, ක්‍රිඩා පහසුකම් ජල පහසුකම් සහ වැසිකිලි පහසුකම් ප්‍රමාණවත් නොවීමද දරුවන්ගේ අධ්‍යාපනික කාර්යන් විධිමත් පරිදි සිදුකර ගැනීමට මහත් බාධාවක් වී තිබේ (Abeysinghe, 2020, Wanigasooriya, 2013). එසේම මෙහිදි හඳුනාගත හැකි විශේෂිත කරුණ වන්නේ මෙම ප්‍රදේශයන්හි අඩුවයස් විවාහය බහුල ලෙස පැවතීමයි. අධ්‍යාපන වටපිටාවක් සහිත පරිසරයක් මෙම ප්‍රදේශයේ අල්ප වශයෙන් පවති.

> *"මේ ප්‍රදේශයේ ගොඩක්ම තියෙන්නේ අඩු වයසින් පාසල් යන දරුවෝ පැනල යනවා. නැත්තම් විවාහ වෙන එක. ඒක වසර ගණනාවක් එක දිගටම අඛණ්ඩව පැමිණෙන ක්‍රියාවලියක්. ලොකු ප්‍රමාණයක් දරුවෝ සාමාන්‍ය පෙළ ලියන්නත් කලින් තමන්ගේ ජීවිතේ මේ තත්වයට පත් කරගන්නවා. එකට හේතුව එයාලගේ පවුල් පසුබිම වෙන්නත් පුලුවන්. මේ පැත්තේ දෙමාපියොත් ඉගන ගත්ත පිරිසක් නොවේ. සීයයට අසූපහකට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් ඉගෙනගෙන නෑ. ඒ වගේම අකුරු ලියන්න කියන්න බැරි වැඩිහිටියන් ලොකු ගාණනක් ඉන්නව" (සම්මුඛ සාකච්ඡා අංක 11)*

බොහෝ දෙනා ආර්ථික දුෂ්කරතා හේතුවෙන් පාසල් අධ්‍යාපන කටයුතු අතරමග නතර කර දමයි. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස දෙමාපියන් සිය දරුවන් විවාහ කර දීමට යොමුවන අතර ඇතැම් අවස්ථාවල තරුණ දරුවන් තමන්ට වඩා වැඩි වයසක පසුවන පුරුෂයන් සමග තම දෙමාපිය අවසරයකින් තොර විවාහ වීමේ ප්‍රවනතාවක් ද පවතී. එනිසා අඩු වයස් විවාහය වැඩි වශයෙන් පවතින ප්‍රදේශයක් ලෙස මෙම ප්‍රදේශය පෙන්වා දිය හැකිය. එහි

ඇති දරුණුම බේදවාචකය නම් අඩු වයසින් ගැබ් ගැනීමත් අඩු වයසින්ම එම දරුවන් දික්කසාද තත්ත්වයට පත් වීමත්ය.

අවතැන්වූවන්ගේ ජල පරිභෝජනය සැලකීමේදී 29% ක පිරිසක් නළ ජලය භාවිත කරන අතර 22% ක ප්‍රමාණයක් තමන්ට ළිදක් නොමැති බැවින් අසල්වැසි ළිඳකින් ජලය භාවිතයට ගනී. එසේම තමන්ගේම ළිද භාවිත කරමින් ජලය ලබා ගන්නා ප්‍රමාණය 25%ක් වන අතර ජලසම්පාදනයෙන් පමණක්ම ජල පරිභෝජනය කරන පවුල් 24% ක් වේ. ජලසම්පාදන මණ්ඩලය හරහා ෆිල්ටර් කළ වතුර මොවුන්ට ලබා දෙන අතර එයද ගමේ ජනගහනය අනුව ප්‍රමාණවත් නොවන බවයි. නමුත් ඉන් කොටසක් තම අවශ්‍යතා සපුරා ගැනිම සඳහා පෞද්ගලික ඉඩම්වල ළිං කපාගෙන ඇති අතර එහිද ජලය ප්‍රමාණවත් තරම් නොමැති වීම ඌරුව ගම්මානයට මහත් ගැටලුවක් වී තිබේ. ඔවුන් පවසන්නේ ජූලි සහ අගෝස්තු වැනි මාස තුළ මෙම ගම්මානයේ ඇති කිසිඳු ළිඳක් තුළ ජලය සොයාගැනීමට නොහැකි බවයි.

එසේම මොවුන් පවසා සිටින්නේ නැවතපදිංචි කළ ගම්මානයේ විධිමත් ලෙස මාර්ග පද්ධතිය සකස් වී නොමැති බවයි. බොරලු පාර ද මේවන විට අබලන් වී වලවල් සහිත බැවින් ගමන් කිරීම දැඩි දුෂ්කර කාර්යයකි. විශේෂයෙන් වර්ෂාකාලයේ නිසි ලෙස ජලය බැසයාම සඳහා විධිමත් ක්‍රමවේද අනුගමන කර නොමැති නිසාවෙන් පාර සෝදාපාලුවට ලක් වී අනාරක්ෂිත තත්ත්වයට පත්ව තිබේ. බොරලුපාර නඩත්තු නොකළහොත් පාර ඉතා ඉක්මණින් විනාශ වී යන බව ඔවුන්ගේ මතයයි. එනිසා මගී ප්‍රවාහන පහසුකම් ශක්තිමත් කළ යුතු බව ගම්වාසීන්ගේ ඉල්ලීම විය. ඔවුන් තවදුරටත් දක්වන්නේ හැකිනම් දවසට දෙපාරක් හෝ ගමන් කරන පොදු ප්‍රවාහන රථයක් ගම මැදින් යාමට කටයුතු කරන්නේනම් එය ඔවුන්ගේ ජීවන ගමනට මහත් රුකුලක් වන බවයි.

යාන් ඔය ව්‍යාපෘතියේ යටිතල පහසුකම් පිළිබඳ සැලකීමේදී ගමට අවශ්‍ය ප්‍රජාශාලාවක් පන්සලක්, පුස්තකාලයක් වැනි පොදු ස්ථාන නොමැති වීම විශේෂිත වේ. විශේෂයෙන් ගමේ රැස්වීමක් පැවැත්වීමට ගමේ පොදු කටයුත්තක් සඳහා මිනිසුන් එක් රැස් කරගැනිම සඳහා ප්‍රජාශාලාවක් නොමැති වීම ගම තුළ ඇති පොඳු ගැටලුවකි. දැනට ඌරුව ගම්මානය තුළ පමණක් පන්සලක් ඉදිකර දී ඇති අතර අනෙක් පහසුකම් කිසිවක් මෙම කාලය තුළ ලබා දී නොමැත. එසේම එවැනි අවශ්‍යතා සඳහා ඔවුන් අසල්වාසි ගම්මානයේ ප්‍රජාශාලාව භාවිත කරන අතර එසේ නොමැතිනම් පන්සල මේ සඳහා යොදා ගනිති. සුභසාධක සමිති, අවමංගල්‍යාධාර සමිති, ගොවි සමිති මෙන්ම බෞද්ධ සමිති ආදි ප්‍රජා මුල සංවිධාන වෙනස් වීම තුළ ගම්වැසියන්ට දැඩි ලෙස බලපෑම් විය. මෙහිදි විශේෂයෙන් අනාවරණය වුයේ බොහෝ ලෙස ගමක උත්සවයක් මළගෙදරක් තිබූ අවස්ථාවල දිවා රෑ නොබලා වෙහෙසුණු මිනිසුන් නව පදිංචියත් සමග යම් යම් මතගැටුම්වලට ලක්වීමත් සමග තිබූ සුහදත්වය පලුදු වු අවස්ථා රැසක් පවතින බවයි. ඔවුන් දක්වන්නේ වන්දි ලබා දීමේදී මෙන්ම නව නිවාස ගොඩනැගිමේදි අනෙකා අභිබවා යෑමේ අදහස සහ ආකල්ප හරහා තිබූ සම්බන්ධතාත් වෙනස්වී ගිය බවයි. එසේම නව ගම්මානයට බැංකුවක්, තැපැල් කාර්යාලයක්, වෘත්තීය පුහුණු මධ්‍යස්ථානක් ආදිය මෙම ප්‍රදේශ තුළ තවමත් ඉදිකර නොමැති බැවින් ඔවුන් ඒ පහසුකම් ලබාගැනීම සඳහා නගරයට යායුතු බව මොවුන්ගේ අදහසයි. එසේම බැංකු සහ මුල්‍ය පහසුකම් සඳහා ද නගරයට යා යුතු අතර වාහල්කඩ ගම්මානයේ ඇත්තේ ලංකා බැංකු ශාඛාවක් පමණි. නමුත් අනෙක් මුල්‍ය ආයතන සඳහා නගරයට ඒමට මෙම පිරිසට සිදුවේ. මෙම නැවත පදිංචි කළ ග්‍රාම දෙකෙහිම රෝහල් පහසුකම් ඇත්තේ අවම වශයෙනි. ඔවුන්ට ඒ සඳහා

නගරයට යාමට සිදුවේ. එසේම අවතැන් වූ ප්‍රජාව බහුතරයක් මැදිවියේ මෙන්ම මහලුවියේ පසුවන්නන් නිසා ඔවුන්ගේ අදහස් පරිදි නිරන්තරයෙන් ලෙඩ රෝගවලට භාජනය වීමේ වැඩි ප්‍රවනතාවක් ඇත. ප්‍රතිස්ථාපන ක්‍රියාවලිය හරහා අවතැන්වූවන්ගේ මානසික තෘප්තිය මුල් පදිංචියට සාපේක්ෂව අඩු මට්ටමක පවතින බව හඳුනාගත හැකිවිය. මුල්පදිංචි වකවානුවට වඩා නව පදිංචියේ ඇති කාර්යබහුලත්වය, ගැටලු සහ බාධක හමුවේ තමන්ගේ ආගමික වතාවත් සිදුකිරිම ඔවුන්ට මගහැරුණු බව ප්‍රතිචාරකයින්ගේ අදහසයි. මෙම තත්ත්වයද ඔවුන් මානසික වශයෙන් සහ අධ්‍යාත්මික වශයෙන් පිරිහීමට හේතුවක් වී ඇති බව පෙනේ.

ප්‍රතිස්ථාපන කටයුතු සිදුකිරිමේදි පවුල් පදිංචිකිරිමේ යම් යම් දුර්වලතා දක්නට ලැබේ. විශේෂයෙන් මෙහිදි උෟරුව ගම්මානයේ තීරු ජනාවාස ක්‍රමයත්, වාහල්කඩ ඞී 6 ගම්මානයේ පොකුරු ජනාවාස ක්‍රමයත් අනුගමනය කර ඇත. උෟරුව ගම්මානයේ නැවතපදිංචි කොට ඇත්තේ ගමට ඇතුලුවන පාර දිග එක් තීරුවක් දෙසට පමණි. එමගින් ජනපදයේ අන්‍යෝන්‍ය සුහදත්වය සඳහා බලපෑම් ඇති වන අතර අන්තර් සම්බන්ධතා පැවැත්වීම තරමක් දුෂ්කර තත්ත්වයක් වන බව නිරික්ෂණය තුළදී පැහැදිලි විය. නමුත් වාහල්කඩ ඞි 6 ගම්මානයේ පොකුරු ජනාවාස ක්‍රමය තුළින් තීරු ජනාවාස ක්‍රමවේදයට වඩා අන්‍යොන්‍ය සුහදත්වය ගමේ ප්‍රජාව අතර දක්නට ලැබෙන බව අනාවරණය විය. සංස්කෘතිකමය සහ සමාජ දුරස්භාවය පුද්ගල මානසිකත්වය අතෘප්තිකර වීමට බලපායි. නැවත පදිංචි කිරිමේදී මෙම තත්ත්වය බෝහෝදුරට දැකිය හැකිය (Rathnayake & Dissanayake, 2018).

මෙම ප්‍රතිස්ථාපන ක්‍රියාවලිය තුළදි මුල්පවුල් සඳහා පමණක් නොව අනුපවුල් සඳහාද නිවාස ඉදිකිරිම සඳහා ඉඩම් ලැබුණි. මෙම තත්ත්වය එම පවුල්වල අනාගත අභිවෘද්ධිය වෙනුවෙන් යහපත් තත්ත්වයක් වුවද ඒ තුළින් ඥාති සම්බන්ධතා දුරස් වීමට හේතුවක් වු බව පැහැදිලිය. ඔවුන් පවසන්නේ මුල් පදිංචියේදී තමන්ගේ දෙමාපියන් සමග ජිවත් වු නිසාවෙන් ඔවුන්ගේ දරුවන්ට රැකවරණය පිළිබඳ ගැටලුවක් නොවු බවයි. නමුත් නවපදිංචියේදි පවුල් දෙකට බෙදීයාම නිසා දෙමාපියන් වෙනම නිවසක තනිවු බවත් ඔවුන් වෙනත් ස්ථානයක පදිංචි වු බවත් අනාවරණය විය. මුල් කාලවකවානුව තුළ තම කුඩා දරුවන්ට එය මානසික කම්පන තත්ත්වයක් ලෙස තිබු බව ප්‍රතිචාරකයන් දැක්වීය. මහගෙදර වටා එක්රොක් වී සිටි පවුල් කැඩීයාම හේතුවෙන් සමාජානුයෝජන කාර්යයට බලපෑමක් ඇති වී තිබේ. එම තත්ත්වය දරාගැනීම අපහසු දරුවන් විවිධ මානසික ගැටලුකාරි ස්වභාවයන්ට පත් වු බව අනාවරණය විය.

6. නිගමන

- මෙම ප්‍රතිස්ථාපන ක්‍රියාවලිය තුළින් ජනතාවට පදිංචිය හරහා ඉඩම් ලබා දුන්නද ස්ථිර ආදායම් මාර්ගයක් නොමැති මෙම ගොවින්ට තවමත් ගොවිතැන් කටයුතු කිරිම සඳහා කුඹුරු ඉඩම් නොලැබිම මත ආර්ථිකය කඩා වැටීමක් සිදුවි ඇති බව සමස්තයක් ලෙස හඳුනාගත හැකිය. එසේම ගොවිතැනට අමතරව ඔවුන් සිදුකළ ඉරිගු, කුරහන්, එලවලු වැනි හේන් භෝග වගා කිරීමද දුර්වල වී ඇත. ඔවුන්ට හේන් ගොවිතැන සඳහා මුල් පදිංචියේදි ඉඩම් තිබු අතර මෙම ව්‍යාපෘතිය හරහා හේන් සඳහා වු ඉඩමක් නොලැබුණු අතර ඔවුන්ගේ ද්විතික ආදායම් මාර්ගද අහිමි වී තිබේ. මුල් පදිංචිය තුළ තිබු ගොවි බිම්වල සාරවත්භාවය නවපදිංචියෙන් ලැබුණු මද බෑවුම් සහිත නිසරු ඉඩම් හේතුවෙන් එම ප්‍රජාවට ස්ථිර භෝග මෙන්ම එදිනෙදා පරිභෝජනය උදෙසා

හෝ වගා කිරිමට සුදුසු ඉඩම් ලැබි නොමැති වීම හේතුවෙන් ඔවුන්ගේ එදිනෙදා පරිභෝජන රටාව උදෙසා වැඩි වියදමක් දැරීමට සිදුව ඇත. මින් ඔවුන්ට තම ආර්ථික පසුබිම පාලනය කරගැනිමට නොහැකිවී ඇත. මෙය පුද්ගල සාධනය අහිමි කර ඇත.

- භූමියෙන් යැපීමට පුරුවු බහුතරයක් ප්‍රජාව ගොවිතැන හරහා වැඩි දෙනෙකුට පවුලේ රැකියා ප්‍රමාණයක් හිමි වුවත් නවපදිංචිය නිසා වැඩි පිරිසක් රැකියා විරහිත මට්ටමේ පසුවීම ඔවුන්ගේ පවුල්වල ආර්ථිකය තව තවත් පසුබෑමට ලක්විය. තම සවි ශක්තියෙන් ආර්ථිකය ගොඩනංවාගත් මෙම පිරිස වන්දි මත යැපෙන්නන් බවට පත් වී ඇත. එමෙන්ම ව්‍යාපෘතියේ ආරම්භයේදී ඇස්තමේන්තුගත කරන වන්දි ප්‍රමාණය ගෙවීම් සිදුකිරිමේදි විවිධ විෂමතාවන්ට ලක් වී ඇත. එනිසා ඔවුන්ගේ යැපුම් මානසිකත්වය තව තවත් අඩු ආදායම් තත්වයක් කරා යොමුකිරිම සුබදායිනොවන බව මෙහිදි නිගමනය කළ හැකිය. ව්‍යාපෘතිය පිළිබඳ පසුවිපරම සිදුකිරීම විධිමත් ලෙස සිදුවී නැත.

- එමෙන්ම ඥාති සම්බන්ධතා දුරස් වීම, සමුහ සම්බන්ධතා ජාල බිද වැටීම මෙන්ම අසල්වාසි සම්බන්ධතා දුරස්විම නැවත පදිංචිකිරිම හරහා සිදුවී තිබේ. සාමුහිකත්ව අන්‍යෝන්‍ය විශ්වාසය මත ගොඩනැගුණු සමාජ සම්බන්ධතා මෙන්ම විස්තෘත පවුල් ක්‍රමය වෙනස් වී ඇති අතර ඉඩම් ලබාදිමේ ක්‍රමවේදය හරහා න්‍යෂ්ටික පවුල් ක්‍රමය දක්වා පවුල් බිදි යාම ප්‍රධාන සමාජානුයෝජන කාරක අහිමිවීම යන අවධානම් තත්ත්ව ගොඩනැගී ඇත. විශේෂයෙන් නැවත පදිංචියේදි ප්‍රධාන පවුල් සහ අනුපවුල් ලෙස වෙන් කිරිම මත මෙම තත්ත්වය ඇතිවිය. සමාජ ඒකාබද්ධතාව සහ අනුකලනයට තිබූ ඉඩකඩ අහිමිවී ඇත.

- එමෙන්ම ප්‍රජාමුල සංවිධානය බිඳවැටීම හේතුවෙන් ජනතාවගේ සංවිධානාත්මක ක්‍රියාත්මකවීම වෙනස්වී ඇති අතර එමගින් ග්‍රාමීය සාමුහිකත්ව ලක්ෂණ අභිබවා හුදෙකලා පවුල් බිහිවී ඇත. එම තත්ත්වය තුළ අනුකලය බිඳවැටීම, සාමුහිකත්වය බිඳ වැටීම හරහා එකිනෙකා කෙරෙහි වු සැකය, ආත්මාර්ථකාමීත්වය සහ ඉච්ඡාභංගත්වය සහිත පසුබිමක් නිර්මාණය වී ඇත.

- ගොඩ සහ මඩ ඉඩම් ලබාදීමේ තිබු සමානාත්මතාව හේතුකොටගෙන මුල් පදිංචියේදී තනි අයිතිය සහිත ඉඩම් වැඩි ප්‍රමාණයක් තිබූ පිරිස් අසාධාරණයට ලක් වීම සහ ප්‍රධාන පවුල් සහ අනුපවුල් යටතේ ඉඩම් ලබා දීම හේතුවෙන් විස්තෘත පවුල් යටතේ සිටි බොහෝ දෙනාට සාධාරණයක් ඉටුවිමත් මෙහිදි හදුනාගත හැකිය.

- ප්‍රතිස්ථාපන ක්‍රියාවලියක් තුළදී අවතැන්වු ප්‍රජාව ස්ථානගත කිරීමේදි ඔවුන් ස්ථානගත කරන්නේ සුදුසුම ස්ථානයේද යන්න බලධාරින්ට නිසි අවබෝධයක් තිබිය යුතුවේ. විශේෂයෙන් අධ්‍යයනයේ සඳහන් කළ සමස්ත ගැටලු ඇති නොවන පරිදි ස්ථානගත කිරිමට ප්‍රමාණවත් පහසුකම් තිබේද සහ එම ස්ථානය සුදුසු පරිසරයක්ද යන්න හඳුනාගත යුතුවේ. එසේ නොමැති වුවහොත් නැවත පදිංචි වු පිරිස් අතර වැඩි පිරිසක් මහලු අවධියේ පිරිස් වීමෙන් අනාගතයේ එම ප්‍රදේශය ආශ්‍රිතව බහුල ලෙස මහලුවියේ ගැටලු ඇතිවේ. එය සමාජ ගැටලුවක් දක්වා වර්ධනය විය හැකි බව නිගමනය කළ හැකිය.

නැවත පදිංචිකිරිමේ ක්‍රියාවලියක් සිදුකිරිමේදී අවතැන්වූවන් සවිබලගැන්වීම අනිවාර්ය වේ. එහිදී පුද්ගලයා තම අපේක්ෂා සාධනය කරගත යුතුය. තම බලය ගොඩනගාගත යුතුය. එසේම එක්ව වැඩකිරීමේ අවස්ථාව ගොඩනගාගත යුතුය. මේවා ක්ෂාත්ක්ෂාත් කරගත හැක්කේ ඒ පිළිබඳ පසුවිපරමක් සිදුකිරීමෙනි (Braden, 2000). ප්‍රතිස්ථාපන ක්‍රියාවලියක් සැලසුම් කිරීමේදි ප්‍රජා සහභාගීත්වය නොමැතිවිම හෝ අවම මට්ටමේ පැවතීම මත නැවත පදිංචි කිරිමේ ක්‍රියාවලිය අසාර්ථක මට්ටමක් කරා ගෙනයාමට වැඩි ප්‍රවනතාවක් ඇති වන බැවින් ප්‍රජාවේ ආකල්ප හඳුනාගැනීම වැදගත් වේ. නමුත් යාන් ඔය ව්‍යාපෘතිය නිසා අවතැන්වූවන් පිළිබඳ සාධනීය පසුවිපරමක් කර නොමැති බව පෙනේ. මෙම තත්ත්වය දිගින් දිගටම පැවතුණහොත් තිරසාර සංවර්ධනයක් කරා රටක් ගමන් කිරීමට අපහසු වනු ඇත.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

කුමාරසිංහ, බී. (1998). *මහකනදරාව ව්‍යාපාරයේ තුන්වන ගොවි පරපුර වෙත උදාවී ඇති සමාජ ආර්ථික ගැටලු පිළිබඳ අධ්‍යනය.* කැළණිය: කැළණිය විශ්වවිද්‍යාලය.

හිරණ්‍ය ඩී. ඩයස් සහ බී.ඩබ්.ඊ. වික්‍රමනායක. (1983). *ගැමි සංවර්ධන සැළසුම්කරණය.*

Abeysinghe, C. (2020). *The Impact of Decentralization on Local Educational Development: A Study on Provincial Council System in Sri Lanka.* Ideal International Journal of Igbo Scholars Forum, Nigeria, Volume 13.

Braden, P.A. (2000). *Lecture on McClelland's Theory of Needs*; https://changecom.files.wordpress.com/

Ihalagama, S. (2014/2015). *Specialties of Informal Traditional Communication Methods of Sri Lanka*, The Journal of Humanities, University of Kelaniya, Volume 23.

Jayasiri, M. M. J. G. C. N. Diyawadana, D.M.N. Samarakoon, S. M. L. D. Pathmarajah, S & Dayawansa, N. D. K. (2018). *A Gendered Analysis on Adaptation to Resettlement Stress: Case Studies from Deduru Oya Reservoir Project in Sri Lanka*. National Science Foundation. http://dl.nsf.ac.lk/handle/1/24289

Rathnayake, R., & Disanayake, H. (2018). *Psychological Risks of Resettles in Resettlement Planning: A Study in Moragahakanda Resettlement Project (MRP).*

Rathnasiri, C. (2019). Resettlement of Population at High Risk of Natural Disasters in Sri Lanka. https://www.researchgate.net/publication/335060679_Resettlement_of_Population_at_High_Risk_of_Natural_Disasters_in_Sri_Lanka

Samarakoom, M.T. (2018). *Moragahakanda Development Project in Sri Lanka: Localization of Development Projects in Rural and Effects on Communities*. Arts & Humanities Open Access Journal, Volume 2.

Seers, D. (1969). *The Meaning of Development. IDS Communication 44*, Institute of Development Studies.

Vijekumara, P.P. (2015). *A Study on the Resettlement Planning Process Applied in Post-Landslide Disaster Resettlement Projects in Sri Lanka*, Human Settlement Planning and Training Division, National Building Research Organization, Sri Lanka

Vitharana, L.D.S. (2014). *Development; Conceptual and Implementation*. Felicitation volume for Prof. Prema Podi Menike, University of Kelaniya.

Wanigasooriya, A.W.A.P.L. (2013). '*A National Collaborate Plan for the Development of Libraries in Sri Lanka*'. Second International Conference of Social Sciences, pp.49

Wanninayake, S. (2017[a]). '*Making a 'Home' Internal Displacements and Resettlement Processes in Sri Lanka 2002-2006'*, Publisher: University of Gothenburg. ISBN: 978-91-629-0033-5

Wanninayake, S. (2019[b]*). A Brief Conceptual Analysis on Conflict Induced Internal Displacement, Return and Resettlement*. Sri Lanka Journal of Sociology, Vol-01, ISSN 2706-008X

3

Social Work Intervention on Resettlement Process in Informal Settlements

W.M.S.R.Weerasinghe, Assistant Sociologist

Abstract

This journal draws the attention on the importance of giving priority for the social segment in the urban resettlements process to mitigate the social issues specially in resettling the underserved communities in the city of Colombo. It reviews the settlement strategies currently following and the loop holes of resettlement process during last years that led government to be endure with inevitable social issues with the cost that hard to be recover. Further this paper discusses the importance of giving more weightage for social segment as for the technical/economical/physical aspects in resettlement process as it causes for inevitable conflicts, violations, antisocial activities, urban poverty and poor living standards which will be linked for collapsed of the successful urban development. Not only that but also paper highlighted issues with relevant to income generation/ livelihood developments, sanitation, social cohesion, spiritual and cultural development and equal accessibilities for all the resources in the process of resettlement. Moreover, explains in need of monitoring and evaluation of the resettlement process to have successful resettlement planning mechanism rather than the impression of moving people involuntary, compensated and believe in accomplishing the resettlement. Also, paper emphasize that the resettlement is a very broad aspect to be concern in the view of social segment that all other aspects are depended on which can’t be excluded from the area of urban development and also in need of having equal consideration for the social segments same as in other prioritized areas. The article is based on the qualitative method with key informant interviews.

Key Words: Resettlement, Social Work and Urban Slum communities

1. Introduction

Population growth is inevitable and it is visible that with the population growth the resources will be limited with the unlimited needs and wants of the people. During the rapid urbanization People will be adopting to Vertical settlements by and by which was already started to full fil their basic need of having housing. Because of this rapid urbanization land degradation will be increased where the resettlement stepped out for obtained valuable lands for the development purposes by concerning the urban development.

Urban development does not only mean the structural developments including the housing development, road and city development but also the concerns of the ecological aspects as well as the human development with the better living standards by accessing all the resources to enjoy the equal benefits mostly with the theme of uplift the living condition of the underserved settlements in urban sectors.
Relevant authorities have identified economically valuable lands for the development purposes but giving priority for the social aspect is also need to be concern equally as economic factors. Most of the social issues including, drug dealings, gambling's, criminal and other anti-social activities are mostly arising within these vertical settlements that emphasize the collapsed of the social supporting system. Authorities will be obtaining, loans and grants for the development purposes from multi-lateral banks for national development but it is questionable whether the equal weightage has given for the social arm as in economical and physical development when practicing the resettlement in real situations or else importance of focusing the social aspects is only limited for the documentation part. Practicing this method will be definitely lead for the national crisis in various aspects. Development won't be last long by including economic variables and structural development only and excluding the human/social factors. Therefore, the resettlement needs to be conduct systematically with transparency by giving major attention for the social segment if not only the social issues will be remaining as a heavy burden to the nation.

In the process of resettlement identifying economically valuable lands, land acquisitions, planning and designing with the technical consideration has more priority than the social aspects. Minimum consideration in social aspects in the resettlement process been causes for increase social issues mostly in high rising apartments. Resettlement as a novel area in urban settlement process the previous resettlements in urban settings lead to have many issues that is still remaining due to lack of mechanism in resettlement process with the consideration of social backgrounds.

Urban Development Authority (UDA) is one of the leading organizations that involves in urban resettlements process. When concerning the previous resettlement to current situation, it is a plus point that social segments has taken to be consideration in present resettlement process because the social segment is the most important factor that can't be avoid in the process of development.

2. Problem statement

Lack of social concern in resettlement process in urban city development that causes for increase more social issues in vertical settlements.

3. Methodology:

Qualitative method with 10 key informant interviews including semi structured interview questions. For the interview session Planning officers, Technical officers, Architectures, Environment officers and social officers involved.

4. Literature Review

4.1 Resettlement

"Resettlement is the process of moving people to a different place to live, because they are no longer allowed to stay in the area where they used to live" (collinsdictionary.com).

With the industrialization people moved to cities by better life with the seeking job opportunities where ultimately the urbanization can be seen. With the unlimited needs and the limited resources, the competence, power, the anti-social behaviors and diseases were spreader rapidly as well that lead some of the people to be survive hardly where some couldn't make it out and others may be to have lifelong disabilities.

Low-income groups are often settled in barely urbanized areas, landfills, isolated spaces disconnected from adequate urban infrastructure or often in areas with high disaster risk such as mountain slopes with landslides threat, flooding, earthquake or tsunami prone zones. These areas normally present problems with drainage, open sewers, lack of public lighting and signaling, unpaved and narrow paths, irregular surfaces and no sidewalks. Under these circumstances, housing is frequently built informally or inadequately, below any minimum building standards, made of inappropriate building materials that do not create permanent housing conditions.

Resettlement can be happened Involuntary and voluntary where mainly with the development projects in the Colombo city the resettlement will mainly take part as involuntary. Resettlements happens in various aspects: Land acquisitions for development, road development, displacement etc. and however these human settlements should be socially enhancing and environmentally friendly.

National Involuntary Resettlement Policy (NIRP-2001) is a protective framework for people who are displaced due to development projects, to ensure their rights are respected and that they are not impoverished or do not suffer unduly because of public or private project implementation that used in relocating process and also Resettlement Policy Frameworks will be considered during the resettlement process as well. However, the Resettlement will be conducted according to the Resettlement Action Plan by addressing the issues and ensure their lives are improved after resettlement with the quality life standard.

4.2 Urban Slum communities

According to The United Nations, definition of slum dwellers is someone who lacks at least three of the basic requirements among "durable walls, a secure lease or title, adequate living space, and access to safe drinking water and toilets" (https://mirror.unhabitat.org/documents/media_centre/sowcr2006/SOWCR%205.pdf).

Slums in urban areas are usually created by the burdens of extensive migration into cities from rural areas, high living costs making city life unaffordable for many. The rural poor typically migrate into industrial cities for labor opportunities and better living facilities. Even though slum dwellers change in lifestyle may positively impact on them, but not usually viewed positively by the public.

Around 900 acres' valuable government lands of the city of Colombo being inhabited by the low-income families as stated by the Urban Development Authority (www.uda.gov.lk) and they were providing housing facilities for people in those areas in vertical living structures by obtaining the government land where the resettlement process of those people has started.

According to the recordings, facts and Data of Urban Development Authority (UDA) in Sri Lanka has identified 68,812 families living in 1,499 community clusters (underserved settlements spread over an area of 900 acres) (www.uda.gov.lk) and with the relocation projects they concerned to provide affordable housing for these informal sectors to provide better life standards.

4.3 Social Work

The International Federation of Social Workers has defined contemporary social work as “Social work is a practice-based profession and an academic discipline that promotes social change and development, social cohesion, and the empowerment and liberation of people. Principles of social justice, human rights, collective responsibility and respect for diversities are central to social work. Underpinned by theories of social work, social sciences, humanities and indigenous knowledge, social work engages people and structures to address life challenges and enhance wellbeing. (https://www.ifsw.org/)

The growth of professional social work in Sri Lanka has been very slow due to many reasons including political backgrounds, religious and traditional influences which has that the religious groups such as in Sri Lanka who have their own tradition, culture and belief of giving alms or helping the poor or service to mankind is considered as a good deed in all with also link with the charitable involvements and a part of day-to-day life. Not only that but also the family group caring system from the ancient times can be seen in Sri Lanka which used to provide care and support to the women and children, disabled, aged, poor, etc. As a result of strong bond or caring attitude of the family members. The discipline of social work or the social work education never came to a discussion platform. Commonly, ‘social welfare refers to government support to provide all citizens with a minimum level of well-being, whether free or subsidized, generally in the form of health and education services’ (Jayasuriya, 2004). Sri Lanka has a long history of providing social welfare services. Universal health care and pensions for public-sector workers were established during the colonial era. Free education, agricultural subsidies, land grants and housing were also provided in the years following independence. The benefits of these early provisions contributed to the population’s well-being that lead to have good Human Development Index as well.

Professional social workers work in a variety of settings, including: non-profit or public social service agencies, grassroots advocacy organizations, hospitals, community health agencies, schools, faith-based organizations, and even the military. Some social workers work as psychotherapists, counselors, or mental health practitioners, often working in collaboration with psychiatrists, psychologists, or other medical professionals. Additionally, some social workers have chosen to focus their efforts on social policy or academic research into the practice or ethics of social work.

5. Findings

Findings of this journal article is based on the qualitative method, through the key informant interviews with semi structured interview questions.

The main questions were focused about that the relevant officer's knowledge on whether the resettlement process is currently happening in Sri Lanka with all the considerations including Physical, economic and social development that easily responded by agreeing to the statement.

the methodologies that these resettlement processes are following taken in to consideration in During the interview sessions and all the interviewees explains that resettlement has been carried out in urban settings from more than 10 years and by following the housing policies of UDA and by following National Involuntary Resettlement Policy. Mostly the housing policy that UDA has been using in past few years mainly focusing on the housing allocation and it do address the upliftment of the living standard of the people those who resettling in to vertical housing settlements. Also 60% of the respondents explains that for current resettlements they have been develop the Resettlement Action Plans, Resettlement Policy Frame works and Environment and Social Management plans apart from the NIRP and UDA policies which is another positive improvement of present resettlement backgrounds that shows the gradual improvement.

Even though that equal weightage needs to be given for the social segment in the resettlement phase as in physical development, during the interview sessions it was visible that 50% of the respondents have only narrow ideologies which related to the social development. They believe that the consideration on social aspect is linking social services with the affected parties to uplift their living condition.

Also, respondents are not satisfied with the resettlement carried out previously where there are many social issues has raised in the housing settlements including those criminal activities as well as that government is in a struggle in resolving those. Mostly they have highlighted that due to lack of follow up process after resettlement these issues were raised and people have the hatred towards the authorities due to lack of sense of belongingness. 70% of the respondents explained that monitoring and evaluation process be there to change the attitudes and behaviors of the people as this process not to be wasted. Also, they have highlighted that current resettlement policies been in the process of changing with more consideration on social segment and resettlement need to be done with the well experienced social specialist and officers where currently there is only few of

officers to handle these wide range of social segment and it was visible that only two executive level social officers were there for the interview with 04 social officers involve in the project basis not in the authority.

During these interview sessions most highlighted and emphasized point is that previous resettlement hasn't done with the officers who are specialized in social segments and some believe that social consideration is not a difficult task to be accomplished as they believe that it is only to conduct awareness programs and providing some welfare. But the real scenario behind this is social segment is one of the main part to be in need of consideration through out the resettlement process starting from the base line survey to provide maximum benefits for the affected parties, protect their rights and promote social justice by mitigating the social issues.

All most all the respondents highlighted that resettlement policies need to be revised and explained that it is in the progressive level currently which is a positive point for the upcoming resettlements in city of Colombo.

6. Intervention on Social Work in Resettlement

Social work and involvement in social work is often taken in to consideration with relent to the health sectors, education sectors, child care, elderly care and in a very broader aspect, including the rural communities, urban communities and estate communities as well.

Working for urban communities does not only need to be considered the Slum and Shanties, but for the all the people who living in Urban Communities regardless their class or status going through the hardships as well in their lives. However as mainly the attention goes to the Urban poor communities is there any considerations for those who are resettling in to a new setting with the involvement of the government is the concept where my attention focuses on specially with relevant to the field of social work

Social work involvement in Sri Lanka is gradually developing with the minimum attention on that where the social workers in different sectors need to be stepped out. When it comes to the resettlement mainly it considered the two phases of Pre-resettlement and Post Re-settlement where the social work intervention needed very well.

Mainly the resettlement will be conducted by the involvement of the government where they identified the government lands that obtained by the communities to full fill their basic needs of having shelters. These people may move from the rural areas to urban sectors for better opportunities that rapid urbanizations can be seen. With the unlimited needs and the limited resources make people to have hardships on settlings and full filling their most important needs. They may usually have settled in the lands with or without any idea of that these lands may belong to the government because there are no any choices that left behind. Not only that but also for the political agendas and the power of the authorities may have directed them to continue their process by making them ultimate victims in future purposes. However, these people started to live and inhabited in those areas for a long period of time by developing the surviving environment around them with the positive as well as negative aspects too.

With the development and with the purpose of urban planning's of time to time with the political changes the changes started to happen. With the target of achieving sustainable development goals with eradicating poverty and sustainable city development the development projects may take place in Sri Lanka. With the target on having proper and planned city environment and uplift the living standard of the urban slum communities the resettlement takes places and it is always need to keep in mind that development does not consider only about the physical and economic development yet the social, psychological, spiritual and cultural development as well.

We know that the social work is consist with the case work, group work, community work, social action, social research and social administration that involvement of them in Micro level to the Macro levels. As social workers in these resettlement process it is important to have their involvement in the first place on wards where the pre-resettlement periods take place.

Social worker as a researcher can involve and assist for conduct the base line surveys to find out the data that need to be identify the nature of the community and the background. Social worker's involvement in field levels from pre resettlement to post re-settlement helps in find the real needs/ root cause of the particular community to address the issues and develop the documents with regards to that. With that involvement social workers can directly involve in policy making/changing process by addressing the real issues on the behalf of the communities.

During the Pre-resettlement period social workers can identify the individual issues before the settlements where they can assist to adopted to the new settlements. Settling to a new environment take huge courage that we always need to be appreciated because these resettlements are taking as an involuntary settlement. Even though the government provide the better housing with all other necessities with the compensations and other services, resettlement is a turning point of the life when considering the view of the affected populations. Therefore, social worker's involvement will be indeed essential to facilitate these communities to be adjust with psychologically as well.

When it comes to the elderly and the person with disabilities providing compensations will not only resolve the hardships of resettlements. Aged groups need care and attention with their attitude and the routines that practices for a long period of time in their inhabitant places. Loss of friendly neighborhood and the spaces that they used freely (not knowing that those are belongs to the government) psychologically affect them by letting the social isolations in vertical structures. Social workers should be capable of reducing these issues through developing age friendly groups with them in new settlements to share their experiences, linking with resources, awareness on care taking with relevant parties will be helpful to have elderly involvement that reduce the isolations.

Social worker's approaches need to be always bottom to top where that reach the people and living with them to have effective solutions with them. social workers should be able to develop consciousness of the people to identify their own issues and find the solutions by themselves by respecting to the self determination of the people. By focusing the economic development of the communities, identifying potential of the individual by conducting need assessments will help to find the relevant resources to be coordinated with for further assistance for the people to develop their skills and knowledge. Providing better and equal opportunities led to stop the vicious cycle of poverty gradually in these sectors.

Not only that but also with regarding to the health, safety, harassments etc. social workers can conduct the awareness programs as well, because the crimes, anti-social activities, gambling's, harassments and suicidal attempts can be seen in this vertical settlements. Mostly as these vertical structures are been taken care of the government and people need to be adopted to the rules and regulations where they feel like the freedom of their lives been extract will lend to have the hateful feelings, depressed specially among the youth groups. Social worker as a change agent can involve in such case scenarios to facilitate the youth groups to cope with this situation through developing youth groups as well. leadership and authority

need to be given for them to conduct the activities where social worker will be only involving as mediator that helps youth groups to be feel that they are worth in the communities as well.

Of course social workers can be an advocator to represent the voice of the voiceless people in the community. When stepping out to the reality these communities (some of the communities) are scared of expressing of their feelings, objections and interest for the authorities. On the behalf of them by promoting social Justice forwarding their grievances for top level helps them to deliver their issues effectively.

Case managers are involved in locating services and assisting the clients to access those services. Case management is especially important for complex situations and for those who are homeless or elderly, have chronic physical or mental health issues, are disabled, victims of domestic or other violent crimes, or are vulnerable children. In current situation social workers need to be involve in prevention and protecting mechanisms from grassroots for national levels by considering all including vulnerable categories. Social workers will be able to develop the case management plans for client and for their environment

As above diagram shows that the social workers can be act from tier 1-4 by involving as social workers involving in contributing to prevention and capacity building in community level with the community and volunteer supports, tier 2 support with other professional bodies for collaborative approaches, social workers interventions in early phases for the vulnerable assistance for the people in highly risk points and also to be a part of the clients and with their environment.

7. Recommendation and Conclusion

Resettling in a housing apartment provide them a basic facility and also them to be adopted and follow the rules and regulations as well. The management cost of the building apartment is additional amount for them to be paid on time which they usually, willingly or unwillingly refused to pay that causes to have poor management in the building premises which may negatively affect for the People as well as for the government in long term. Lack of sense of belonging in the new settings, Unity among the people, lack of feeling that they are the owners of these houses are some of the reasons of these communities for these issues. The policies have been changing constantly with the changes of the governments yet there are many gaps to addressed to full fill the housing needs of all the citizens in Sri Lanka. Equality and the equity need to be concern as well as the gender need to be concerns as those can be pointed out by the involvement of social work. Policies need to be implemented by involving all the persons that representing each and every section in the society without any biases.

It is important to develop more social work education in Sri Lanka with relevant to the Sri Lankan context. Social work is a practice-based profession that really need the essence of practical involvements in grassroots levels. Importance of social work is need to be emphasize and promote widely by addressing about all the people without any gender biases, discriminations, status, class and cast differences etc.

People do have different ideologies where the principle of Individualization is take place and their self-determination, social workers with respect to the all those aspects by following the ethical relationships with the social work values will bring a change in the society. Promoting and protecting human rights, social justice and the equality the fundamental of social work need to be addressed where necessary that emphasize the importance of social workers voice to be heard in the outer world.

Therefore, it is important to establish and emphasize the importance of social work specially among the country like Sri Lanka that suffer from many social issues and need of close attention to re-solve with the people in individual to community level. In many professions mostly the involvement in monitoring and evaluation process is very low even after the recovery phase that may causes for raise the social issues where in social work profession that the monitoring and evaluation process is well take place until the person or the community can be stand by themselves by recovering.

Social work and social service is two different aspects where social work reducing the dependency by improving the consciousness level of people to identify their own issues and to find the solutions by themselves where social workers involve in guiding and assisting them to find the right path. In these resettlement processes as well with or without knowing that we are involving in more in to practice base of social work but many couldn't understand due to lack of understanding of the sociology and social work. It is important to have proper mechanism to establish the profession of social work in these sections that every aspect of the involvement of social practices are visualized the importance of social work

References

Australian Association of Social Workers ,(2010). *Code of Ethics. Canberra: AASW International Federation of Social Workers* (2004). Statement of Ethical Principles. Berne: IFSW.

Chandraratna, D. (2011). *Social work and social development*: Perspectives from Sri Lanka.

Healy, Lynne. (2001). *International Social Work: Professional Action in an Independent World*, Oxford University Press, Oxford

International Federation of Social Workers IFSW .(2000). General meeting. Montreal, Canada. Retrieved *Journal of Social Work Values and Ethics*, Volume 12, Number 2 (2015) Copyright 2015, ASWB

Midgley, J. (1997[a]). *Social Welfare in Global Context*. London: Sage Publication.

Midgley, J .(2000[b]). *Globalization, Capitalism and Social Welfare*, Canadian Social Work Review, Special Issue, 2, (1) July, pp.13-28

Resettlement Policy Frame Work for Colombo Urban Regeneration Project (2018): Ministry of Megapolis and Western Development.
https://www.landportal.org/library/resources/sri-lanka-national-involuntary-resettlement-policy-nirp

www.uda.gov.lk

https://www.smartcitiesdive.com/ex/sustainablecitiescollective/emergence-urban-slums/119186.

4

Social Work Intervention on Preventing Substance Abusers on Urban Resettlement

H.M.K.P.B. Herath, Development Officer

Abstract

People moving to cities and resettling in urban areas to obtain more opportunities and gain more benefits rapidly increased where the urban population increased with the land scarcity that led to having informal settlements in urban communities with many social issues.

Urban development authority (UDA) plays a major role in development projects by resettling the informal settlements into vertical settlements with the aim of providing better life standards parallelly considering the sustainable city development. However, there are many issues including lack of quality education, low-income level, lack of health and sanitation, environmental pollution, antisocial activities and behaviors including substance abusers, violence's etc. Before they have resettled to the new settlements. But it is still questionable whether these post-resettlements have mechanisms in holistic development, as there are many social issues still remaining, even though the resettlement has taken place with the purpose of providing a quality living standard for the people. The study carried out with the qualitative research method with the Focus group discussions and Key informant interview sessions. Study was conducted in Existing vertical settlement constructed by UDA.

The intervention of social workers in to prevent substance abusers is highly important to decrease the rate of social issues at the community level that affect the national crisis as well. Also the study explains the importance of social work intervention in such scenarios.

Key Words: Social Work Intervention, Substance Abuses and Urban Resettlement

1. Introduction

Most of the urban poor people live in slums. Slum settlements are often of high density, but can be located in all different areas of a city. Slum houses are usually permanent or semi-permanent structures built on government land. The residents' source of livelihood is usually near their homes in the city center, men often work as laborers in small and large industries, while most women serve as domestic help in nearby middle-class houses. Families living in slums typically make a significant contribution to the economic activities of the city. Since most slums are close to the middle class colonies, they have access to transport facilities, schools, electricity, and water. (Kothari, Miloon & Karmali, Sabrina & Chaudhry, Shivani. (2006). The Human Right to Adequate Housing)

Development is a process that creates growth, progress, positive change or the addition of physical, economic, environmental, social and demographic components. The purpose of development is a rise in the level and quality of life of the population, and the creation or expansion of local regional income and employment opportunities, without damaging the resources of the environment. Development is visible and useful, not necessarily immediately, and includes an aspect of quality change and the creation of conditions for a continuation of that change (https://sid-israel.org/en/what-is-development/).

With relevance to the above explanation on development, it emphasized the improvement in the level and quality of life of the population is important in the process of development. Although the Colombo district is considered as the most developed city in Sri Lanka still there are urbanized settlements and there are many developmental projects which are undergoing aiming for the wellbeing of the people in such communities with the assistance of government, private sectors and non-government organizations. As one of the leading governmental organizations; UDA has engaged in Urban Community Development practices in Sri Lanka.

The relocated people in the housing complex belong to different slum and shanty areas. This area consisted of the people who migrated from several provinces from the country mainly from Western and Southern for the pulling and pushing factors of the local migration. Due to the migration, population density is high in the area that causes land scarcity which led to unauthorized settlements in the city of Colombo. Ultimately for better town planning and city development, the government has been involved in this process with the purpose of providing housing facilities with all the necessities by improving living conditions.

This study specially referred to the "Siri muthu uyana'' housing complex built by Urban Regeneration Project (URP), implemented by UDA in Mattakkuliya. This community is known as a planned community which was opened in 2014 with 546 housing units and around five thousand populations. Total cost of the housing complex is 1598.26 Rs million.

2. Problem Statement

People are being resettled from informal settlements to vertical housing projects by the government with the purpose of providing better living standards but still remaining as previously. It was highlighted that there are many substance abusers were there in these new settlements and many school dropouts are being victimized for this matter day by day.

3. Methodology

Qualitative method with key informant interviews, Focus Group Discussions with the youth groups, including semi structured interview questions.

4. Literature Review

4.1 Urban resettlement

Slums are the most visible manifestation of poverty in Asia as it is in the other developing regions. It is in cities where one observes wealth and poverty in close proximity, rich and well-serviced neighborhoods located next to dense inner city or peri-urban slum settlements, lacking even the most basic services and living conditions. These shelter deprivations depict significant polarization in the distribution of city wealth and resources and deeper poverty for those living in slums. They have uncertain titles and tenures which impede investment in improving the level and quality of services. They are considered a grey zone where occupants have limited legal claims and rights over land or housing they occupy. Indeed, title or tenure for slum dwellers is one of the most debated and challenging issues that confront Asian countries and the one that holds the key to slum improvement and upgrading and urban poverty reduction. (Mathur, 2013). Sri Lanka's cities appear unattractive to potential migrants from rural areas. However, unlike the rest of the region, in Sri Lanka this is not so much because of poor urban living conditions as because of the country's impressive progress in achieving spatial equity between rural and urban areas in the provision of basic public services and living standards. As a result, the impetus for "push" migration – rural residents moving to a city more out of distress than, say, for higher wages – is generally

weaker in Sri Lanka than it is for other countries in the region, which may help explain the stability of the country's urban share (https://www.worldbank.org/en/country/srilanka/brief/leveraging-urbanization-sri-lanka).

It was taken for a discussion as well on upgrading the life standards of the people in informal settlements by resettling them into vertical settlements. Most of these communities are settling in the city of Colombo without having any land ownerships or deeds that ultimately they have to evacuate from those locations as they have identified as unauthorizedly settled communities that led to many social issues for them. By concerning all these matters, the government of Sri Lanka planned to have sustainable city development with the purpose of upgrading urban poor communities by providing adequate housing facilities and providing other social assistance for them as well. "A very important intervention, that critically conceptualizes the idea of urban resettlement, in order to understand the dual, ambivalent and dialectic process of displacement and relocation in all its complexities. Grounded in the lived experiences of city dwellers, richly woven and careful ethnographies account for the liminal conditions that resettled dwellers experience, their home- and place-making capacities. At the same time, this book offers a cutting-edge political analysis of the governing of everyday life, the production of unequal subjectivities and identities in the Global South, bringing together a truly international collective of researchers and fostering theory-generating connections between variegated sites. A precious, insightful read." Myriam Houssay-Holzschuch, Professor, Institut d'Urbanisme et de Géographie Alpine, Université Grenoble Alpes, France

"Urban Resettlements in the Global South is an engaging collection of 'lived experiences' of people and places going through often traumatic displacement and relocation induced by urban development projects. It goes far beyond conventionally prescriptive studies on getting resettlement right or critical literature on resettlement as a coercive mechanism. This book establishes a fresh insight into intricacies of resettlement through empirically-rich case studies on lifeworld's of resettled people as major weavers of urban fabrics across continents. It urges readers to think through meanings of uprootedness and continuous rebuilding of lives in our rapidly urbanizing world." Kei Otsuki, Associate Professor in International Development Studies, Utrecht University, The Netherlands According to the Sustainable Development Goals, Goal number 11 focuses on sustainable cities and communities with relevance to the "make cities and human settlements inclusive, safe, resilient and sustainable," https://www.hausvoneden.com/sustainability/un-sustainable-development-goals).

When it comes to the human settlements mainly in urban communities it was questionable whether they have a safe environment, access to clean water and sanitation (SDG Goal No 06) as it was lacking as many surveys, researchers and officers witnessed. It is visible that most of the people who live in these informal settlements are facing major social issues that cause them to have low levels of living standards that determine whether these sustainable development goals are achieved. Also it is important to have monitoring methods after resettling these communities into a new environment as most of the resettlements are lacking these phases that cost for the government as well as increases of the social issues remaining the same. Most of the drug related issues and crimes occurred in these new settlements as reported in many news reports.

4.2 Substance abuses

Household composition: hard drug addicts Heroin and other hard drug usage have been widespread in urban areas in Sri Lanka since the early 1980s due to the open economic policies after 1977. Relaxation of international trade restrictions has facilitated the inflow of hard drugs into the country and low-income settlements became the main distributional as well as marketing places for these drugs. As a result, the number of heroin addicts has increased particularly in the low-income settlements. With regard to the study location situation, the data show that there is a significant proportion of male heroin addicts compared to their female counterparts. Heroin addicts normally inhale at least three packets per day while some long-time addicts inhale up to ten packets per day. At the time of the fieldwork, the price of one packet of heroin had increased up to Rs.250 from the earlier price of Rs.50. The price increases particularly during periods when the police conduct raids. Heroin addicts devote a significant part of their earnings on this, some even the entire monthly earnings without any or very little contribution to their household expenses. On the other hand, they also disrupt household activities by stealing valuables from either other household members, neighbors or even outsiders in order to buy daily dosage of drugs. This type of behavior leads to arguments and violent activities, which disturbs family functions, and is also a disturbance for the whole neighborhood. Therefore, domestic violence, crime and problems with law enforcement agencies are common in these households, (Identifying the Urban Poor and Investigating Local Level Poverty Dynamics through CBMS: A Case of Colombo, Nishara Fernando) According to Justice Minister Ali Sabry, some 553,000 people — about 2.5% of the population — are addicted, which means one in every 40 people in the country is a drug addict. Authorities also say that nearly 60% of Sri Lanka's 30,000 inmates are in prison for drug-related offenses,

crowding facilities built to accommodate only 11,700. Drug-related court cases have gone up from 6,600 in 2015 to 16,000 last year (Mallawarachchi, 2020).

The STF recovered 1.638kg of heroin and over Rs. 600,000 in cash from a large scale drug peddler's apartment at Sirisara Uyana Housing Scheme in Wanatamulla, Borella.Police said the STF initially arrested a 59-year old woman with 32 grams of heroin near the said housing scheme yesterday. After questioning the suspect woman, the STF carried out a search on the 5th floor of the apartment building and found 1kg and 606g of heroin and Rs. 610,000 in cash. It was uncovered that the apartment is owned by drug kingpin Nanda Kumara Ranasingha alias "Wanathamulla Kumara" himself.
(https://www.dailymirror.lk/breaking_news/Heroin--cash-recovered-from-drug-kingpin--%E2%80%99WanathamullaKumara%E2%80%99s%E2%80%99-apt-/108-203927

"Another issue that was highlighted is that of drugs and among the survey respondents, almost 60% said that people using drugs was a big problem in their apartment complex 17.4% said that it was not a problem. Issues with people using drugs is high in Methsara Uyana and Sirisara Uyana with around 73% stating that it is a big problem. 55.8% of respondents also stated that people selling drugs is a bit problem, with this figure being as high as 68.1% in Methsara Uyana and 74.1% in Sirisara Uyana" (https://www.cpalanka.org/wp-content/uploads/2016/12/Living-it-down.pdf). Stated by Iromi Perera representative of a NGO sector and it emphasized that the drug related issues remaining even the resettlements are take place due to lack of proper mechanism in identifying, monitoring and evaluation in post resettlement period causes for remain these social issues that impact for the existing house holders as well as for those who identified to be resettled.

4.3 Social Work Intervention

Social work has always been concerned with the development of society as the basis for achieving the well-being of individuals, families and communities. Social work services have existed in our society for centuries. However, it became a systematic and scientific service only during the last decade of the nineteenth century. The objective of social work is to help people lead happy and comfortable lives. The primary mission of social work profession is to enhance human well-being and help meet the basic human needs of all people, with particular attention to the needs and empowerment of people who are vulnerable, oppressed and living in poverty' (Baker 1999 P.55). Social work has an important role to play in coordinating

determinations to support people, groups and communities that face many social issues.

The National Association of Social Workers (NASW) defines a substance use social worker's role External link:open_in_new as one that directly addresses the needs of people suffering from addiction by looking at two issues: the big picture of how drugs and alcohol affect one's life and the solution, coming up with an individualized treatment for that person.

Intervention of social workers differs from setting to setting as social work is a wide range practice base profession with the involvement of direct and indirect intervention methods. Social work intervention starts from the individual level with a person and his/her environment to the community level. also social research, administration, involving social policy changes and developments and Social Action is also considered as social work interventions. the area spreader to medical settings, educational settings, focusing on legal aspects, vulnerable groups including person with disabilities, LGBTQ categories with all the deprived parties for represent their issues with assisting them, institutional cares including elderly and child care, prisons etc. in each sectors social workers have many different roles such as educator, facilitator, mediator, advocator, researcher and guider etc.

Social workers also have their own values and code of ethics to be practiced in these settings by following the principle of social work. Fundamental of social work is to promote human rights, social justice and establish equality. "Social work is a practice-based profession and an academic discipline that promotes social change and development, social cohesion, and the empowerment and liberation of people. Principles of social justice, human rights, collective responsibility and respect for diversities are central to social work. Underpinned by theories of social work, social sciences, humanities and indigenous knowledge, social work engages people and structures to address life challenges and enhance wellbeing. The above definition may be amplified at national and/or regional levels" (https://www.ifsw.org/what-is-social-work/global-definition-of-social-work/)

5. Findings

Findings of this study based on the qualitative method including focus group discussion, key informant interviews and Existing records. The targeted group for the focus group discussion included youth groups. A survey conducted at present by the Urban Development Authority has identified a total number of 68,812 families living in 1,499 community clusters (underserved settlements) which do not have a healthy environment for human habitation and access to basic infrastructure facilities such as clean water, electricity, sanitation etc. Relocation of these families in new housing schemes with acceptable standards will be one major step in the direction of transforming Colombo into a world recognized city with a clean and pleasing environment to cope up the city development plan objectives (https://www.uda.gov.lk/urban-regeneration-programme.html). During the focus group discussion, the term "Easy Money" was used regularly where it drew attention to what this term meant. By being a watcher, those who deal with drugs can earn money easily without any hard attempt and can obtain money more than two thousand rupees per day and mostly school dropouts were automatically engaged with this and they have this term 'Easy Money' as there is no any hard attempt to earn. Not only that but also due to peer influences, interest in experimenting and imitating others are some of the reasons youth groups are involved in this. This is working as a cycle where the parent's involvement can be seen too and this is a high threat for the wellbeing and development of social, psychological and physical development of the children and Youths. Sirimuthu Uyana Housing project addresses one of the main needs which was identified through the focus group discussions with the key informants including manager of the housing project and Community Based Organization leaders. The community consists of 100% of daily wage workers and the community can be identified as a victim of drug usage. mostly the younger generation and youth groups are caught for this threat. School drop outs can be mainly seen within the area and not only them but also the children are involved in this drug usage as it is the easiest way to earn money. One of the highlighted questions these younger generations were asked during the FGD was, that "when we can earn through the process of "Easy money, why do we need to do a job?" It shows that they do not have much interest in engaging proper occupation as well as lacking a proper vision for their self-development. Through the observations identified that the term "Occupation/Job" is not a worthy matter for them. Some of them were really interested in education but due to family issues and lack of supporting environment for education caused them to leave or drop out from education as well. They do believe that their fate is the same as their parents to continue the same occupation which is passed through from generation to generation. With all these matters it was visible that these younger

generations have a huge impact on this environment with a blank future as they believe ultimately have been victimized in this threat. During the focus group discussion, the respondent explains that due to lack of financial capabilities in the household for day to day consumption they have become involved in this. They also identified that these community members usually consume on a daily basis where they need money daily for consumption as the daily routines are different with these community settings. Also lack of interest in education and lack of support for education from the family environment is highly represented in the discussion sessions. Mainly the people who are in this illegal business targeted youth groups to develop the drug dealing network as they are in favor of having money so these young generations are the easiest victimizations and later those who were caught for these situations it was hard for them to come out from this due to many threats. During the observations and the discussion with the identified community leaders in each block in the flat explained school dropouts were gambling around the flat premises and whenever a visitor was there similar faces were around the premises where the messages were passed for the certain people in second. Also as some key informants mentioned that there is no any gender based issue in this drug dealing issues as he shows some female figures who are involved in this as well. The key informant interview sessions with the CBO leader in the women's society of the housing project explains that children who are in grade 7-9 are also engaged with this due to peer influences, interest in experimenting, imitating and for finding money. Not only that lack parental attention for these children is highly influenced by this and it is highly affected to children physically, psychologically and socially. It was visible that it is hard to change the attitudes and behaviors of the adults and the easiest method to grasp the children and give proper awareness and continuous monitoring after relocating as these children are the future generation to be protected and to provide broader vision of the importance of life and healthy living pattern.

6. Social Work Intervention

Social workers employ a systems theory approach ~n their work, which means that they consider all aspects of a client's life and that they view clients in their social environment. Social workers consider not only the immediate problem faced by a client, but also the "system" within which the client exists. In particular, social workers consider family, community, and other social and economic forces that affect the client, such as poverty, discrimination, and educational and employment opportunities (11 Wash. U. J.L. & Pol'y 63-82 (2003). With relevant to the above explanation, social workers consider not only the service user but also the person in

the environment as it directly as well as indirectly affects the person and for the whole community that social workers must address individual matters as well as community issues as well. identifying individual issues helps to reduce/mitigate/prevent social matters as well. Social workers have many roles and responsibilities when assisting from individual level to community level. Social workers as community workers can conduct Prevention programs designed to enhance "protective factors" and move toward reversing or reducing known "risk factors. “Prevention programs should target all forms of drug abuse, including the use of tobacco, alcohol, marijuana, and inhalants. Not only that but also the awareness must include facts about drugs and their harmful effects and that opens opportunities for family discussions about use of legal and illegal substances and family policies about their use. Also social workers can link with the resources with regard to those who are in need of rehabilitation assistance and counselling sessions. These substance abuse leads to psychiatric issues and in need of medical assistance where social workers can be involved in assisting them to reach the resources. Also social workers as an educator must explain the legal procedures, law and rules and regulations, the punishments for these drug related matters to the community to prevent involvement from these issues as it led to many social issues including violence, crimes and unavoidable poverty. Assisting the justice system for those who struggle with the law relevant to these social issues is another important factor that social workers can be involved with as advocates. Social workers also can involve parents or caregivers in awareness sessions with regard to the impact of drug usages, and also when assisting the younger generation to have prevention mechanisms as well as when facilitating to the younger generation who already addicted to these drugs which helps to have supporting system in the family environment and later in the community level. Because mostly these substance abuse causes and impact for the social relationships of the family level to community level that led to dysfunction from the family system to the whole society where social worker’s involvement as mediator is important to address this. Not only that but also due to the homelessness, gambling’s and school dropouts causes for these substance abuses that social workers must address in the common platforms including community levels, school settings etc., to aware the people about the consequences and to support each other. Also during the resettlement phases it is important to identify these issues in the phase of pre resettlement as it helps to prevent the process of continuing these issues. Not only that but also it is important to implement the monitoring mechanism in resettlement to have a proper follow up method from the beginning as well. With all these factors another important role that social workers can take part is involving social researchers as it helps to empirically-validated intervention and treatment strategies. Also these

researchers will be helpful in policy making and policy changing process especially with regards to the urban resettlements.

7. Conclusion

Social work is a profession that focuses on helping the people by reducing the dependency capacity, promoting human rights and social justice and also having equality. However, it is still not a very popular profession in Sri Lanka but identified as an important profession to be implemented to assist the many people in different settings with different issues yet to be addressed effectively and efficiently from the grass root level where it emphasizes the importance of the bottom to top approaches as well.

As discussed earlier in the documents, urban informal settlements are common to be seen in the city of Colombo due to rapid urbanization and scarce resources that identified mostly these informal settlements are unauthorized that affect for the personal life and for the community as well, because of the lack of safety, clean water and sanitation, poor hygiene, increases of anti-social activities etc. for having proper town planning and city development these informal settlements were involved in resettlement programs with the purpose of having adequate housing and improving the living condition with the social assistance.

However, questionnaire being raised that these resettlements are successful as there are many social issues can be seen. This paper focuses on the substance abuses in urban resettlement. Through the discussion and through gathered information it was identified that it is necessary to have an attitude and behavioral changing process for the younger generation as they do not have proper vision and aim for their lives and easily being victimized due to financial matters and lack of supporting system within the environment, also the implementing the monitoring and follow up mechanism is needed after resettling these communities unless the issues are increased gradually.

It is important to focus on the younger generation before being victimized for these substance abuses and on the other hand to develop a safe environment with supporting mechanisms for those who are already addicted and need assistance to re-start their life. These situations can be effectively addressed and assisted by the social workers as they are the professionals that are involved in the grassroot level. Social work is practice base profession that addresses and identifies the root causes and involve the service users resolving their issues by themselves by improving a consciousness of their own issue and the environment. this practice method is the

most effective service delivery system that reduces the dependency rate yet identifies own issues and resolves the issues by themselves where social workers are only involved in mediating, advocating or any other level that assistance is needed that service users are struggling with. Mostly social workers have wider range to focuses and when it come to the urban resettlement process involvement of social workers will be an huge support in this development process where the social issues can be mitigated easily which will be affected to the national development.

Reference

Agarwal, Siddharth. The state of urban health in India; comparing the poorest quartile to the rest of the urban population in selected states and cities. Environment and Urbanization. 2011:13–28.

Brockerhoff, Martin. Child survival in big cities: the disadvantages of migrants. Social Science & Medicine. 1995; –83.

Burgess J. (1996). 'Focusing on fear', Area 28 (2): 130-36.

Flores J.G. and Alonso C.G. (1995). 'Using focus groups in educational research', Evaluation Review 19 (1): 84-101.

Goss J.D., Leinbach T.R. (1996). 'Focus groups as alternative research practice', Area 28 (2): 115-23.

Holbrook. B. and Jackson P. (1996). 'Shopping around: focus group research in North London', Area 28 (2): 136-42.

Homan. R .(1991). Ethics in Social Research. Harlow: Longman.
Journal of Refugee Studies, Volume 30, Issue 4, December 2017, Pages 554–579, https://doi.org/10.1093/jrs/few043, Published: 10 May 2017 Article history

Ministry of Urban Housing and Poverty Alleviation. Rajiv Awas Yojana: Guidelines for Slum-Free City Planning. New Delhi: Government of India; 2010.

United Nations Human Settlements Programme (2012), Going Green: A Handbook of Sustainable Housing Practices, 1st ed., UN-Habitat, Nairobi.